

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4.
telefon: 440.

ZSIDÓ HETILAP

Szerkeszti: WASSERSTROM SANDOR

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belföldön: Hitközségeknek és vállalatoknak 500
magánosoknak; egész évre 300, félévre 160,
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120—80, 45, 25 ck,
180, 95, 50 dinár. 25—15 Pengő. 10—5 Dollár.

A gyűlölet magvetése

Henlein aschi tornatanár megmutatta, hogy nem kell politikai mult és nem kell nagy koncepció. Csak berlini jelszavakkal gyűlöletet hinteni és a kelevény földben megterem hamarosan az a mérges mákony, amely megszédíti az emberek százezreit. Henlein győzött a csehszlovákiai választásokon és annyi parlamenti képviselőt juttat be a csehszlovákiai parlamentbe, amely komoly gondot fog okozni a demokratikus beállítottságu köztársaság kormányának. Ez korunk tragédiája. Hogy a Henleinok, ezek a „tornatanárok” tudnak sorsokat intézni. Nem emberek, hanem országok és eljövendő generációk sorsát. A zsidóság szempontjából kétszeresen tragikus ezeknek az elemeknek előretörése. Mert minden megszerzett hitlerista pozíció azt jelenti, hogy a zsidóság életlehetősége lassankint a minimumra csökkent. Azt hittük volna, hogy a csehszlovákiai némettség, amely nagyszerű anyagi viszonyok között él egy szabad köztársaság határain belül, jól látja, hogy túl a határon, a némettség milyen keserves küzdelmet folytat a gazdasági létért. De ugylátszik a mérreg lassan, de biztosan hat és etbbre tartják a berlini nagynémet álmod, a maguk gazdasági jóléténél is. A szudétánémetek eme pálfordulása nem öröm a zsidóságra es nem is a ragyogó perspektívák egyik állomása. Sőt, inkább szomoruan elgondolkoztató. Mi bizhatunk a fiatal cseh köztársaság nagyszerű vitalitásában, ahol a demokrácia hitvallása nem frázis — ezt mutatta a legutóbbi választás eredménye — de szimpatikus jelenség Henlein előretörése.

És ha nem akarunk Egerlari romantikusan szép tájaira menni, hogy a nagynémet propagandák mákonyát észleljük, maradjunk itthon és lássuk csak, hogy Vaida magvetése milyen szomorú eredményekkel járt. Ő mást akart. Politikai rámenést az összes meglévő pártokra, hogy azután nagy elánnal indult harcában, az élre kerüljön. Ez nem sikerült neki. A Vaida mozgalma el lanyhult, Vaida nem érte el kitűzött célját. Ő nem érte el, de ne higyük egy percig sem, hogy a magvetés eredménytelen volt. Látjuk, hogy az egyetemek környékén már fel lángoltak a harcok. Már olyan atmoszféra kerekedett, hogy az nem sok jót jelent a jövőre. És a főváros uccáin már ismét inzultálják a járókelőket. De a kormányhatóságok részéről a vállalatok birságúása is folyik, amiért nem volt „pontos” az alkalmazottakról szóló jelentések adatai. Vaida elbukhat, de metódusa, az általa elvetett mérges murok, nem került szikkadt földre. Kalászba szókkent, ha nem is növekszi nagyra még a májusi eső, de a mi szempontunkból édes-keves elégtétel az, hogy az ütéseket nem Vaida-Voevod kezétől, hanem másoktól kapijuk. Ő megbukhat, őt érheti egyéni csalódás, de mi nem csalódhatunk. A mi életünket megmérgezik. Henlein oltját és Vaida itt.

Trükk, vagy politikai fordulat?

Zsidó-ellenes terrorbandákat tartóztattak le Münchenben

Berlin. A lapok hirt adnak arról, hogy Münchenben a rendőrség terrorcsapatot tartóztatott le, amelynek tagjai napokon keresztül zavarták a katolikus gyűléseket és a hét végén bemázolták számos müncheni zsidó kereskedő kirakatüvegeit és arra kényszerítették a kereskedőket, hogy zárják be üzleteiket. Amikor velük szemben oltalmat kértek és a rendzavarások megszüntetésére karhatalom vonult ki, a terrorcsapat szembe szállott a rendőrökkel, amiből több helyütt is valóságos csaták támadtak. A rendőrség ekkor erélyes fellépésre szánta rá magát, nagyobb osztagot vezényelt a terrorcsapat működési színterére és letartóztatta annak tagjait. A letartóztatottak száma meghaladja a harmincat. A lapok értesülése szerint a letartóztatottak között van egy Schmidt nevű volt acélsisakos és Kratz nevű volt Reichsbanner tag.

A hir szenzáció erejével hatott, mert első ízben történik a Harmadik Birodalomban, hogy ilyen eszközökkel járnak el az antiszemita terrorcsapatok ellen, amelyek garázdálkodásai mindedig törvényesen védett jelleggel bírtak. Az angol sajtó kétke-

déssel fogadta ezt a hirt és hozzáfűzi, hogy nyilván csak alibit akartak a horogkeresztesek ezzel a letartóztatással szerezni az eddigi büncselekményeikre és azt a látszatot kelteni, hogy az eddigi kilengések is felelőtlen megnyilvánulások voltak. Másoldalról pedig az a verzió is fennállhat, hogy a letartóztatott társaság valóban felelőtlenül fejtett ki terrort, amely csak a nemzetiszocialista brigádok számára van legalizálva. Mert való igaz, hogy ha a kormány le akarná tartóztatni a zsidó és katolikus ellenes terroristákat, úgy meg kell sokszorozni az internálótáborokat és önmaga ellen is elfogatóparancsot kellene kiadni.

Hogy valóban politikai fordulat állott volna be, annak ellentmondó az is, hogy Streicher egyre folytatja gyilkos antiszemita agitációját. Legutóbb Kölnben egy népgyűlés alkalmával azt követelte, hogy „kutyakorbáccsal verjék ki a zsidókat Németországból.” Egy katolikus papot, aki bátor volt tiltakozni e drasztikus agitáció ellen, véresre verték a helyszínen.

Varsói chassidok megtámadták és inzultálták rabbijaikat

Az Aguda harca a cionista alapok ellen

Varsóból jelentik: Az utóbbi napokban kellemetlen támadásban részesült a varsói rabbikollégium néhány tagja. Az excessusokat fiatal chassidoknak egy kis csoportja inscenálta, azon rabbik ellen, akik a Zsidó Nemzeti Alapra való adakozási felhívást alá írták. A demonstrálók megrohanták az illető rabbik lakását és azokat feldúlták és fenyegetőleg léptek fel az illető rabbik ellen, követelvén, hogy adott aláírásukat vonják vissza. Amikor ezt az illetők megtagadták, akkor a rabbikat súlyosan inzultálták. A varsói hitközség székházában a támadások tovább folytatódtak. A rabbi hivatal berendezését is nagyrészt összetörték és szidalmazták a jelenlevő rabbikat. Az odasiető mizrachista ifjak védték meg a rabbikat a további inzultusoktól. Véres verekedés kezdődött, amelynek csak a rendőrség tudott véget vetni. Ezekkel az eseményekkel kapcsolatban a lengyelországi Mizrahi vezetősége a megtámadott rabbiknak szimpatia-tüntetést rendezett és ragaszkodásról biztosította őket. Ezekben az írásokban kiélemtették, hogy a lengyelországi Tórahü zsidó-

ság sok tizezernyi mizrachistája velük érez és értékelni tudják azt a heroizmust, amelyet tanúsítottak annak érdekében, hogy Palesztina valóban a Tóra szellemében épüljön fel.

Az Aguda központja egy nyilatkozatot tett közé, amely szerint hangsúlyozza, hogy az Aguda továbbra is harcolni fog a cionista lapok ellen és helyteleníti, hogy a rabbik odaadják magukat, az ilyen aláírásokhoz. Azok a chassidok, akik spontánul támadásban részesítették ezeket a rabbikat, sem direkt, sem indirekt erre megbízást nem kaptak és a vallásos tömegek hangulatának adtak ezzel kifejezést. Az illető rabbik, az Aguda szerint nagy chilul hasámet követtek el. Egyidejűleg felhívást bocsájtottak ki, amely szerint igyekezzenek nyugalmukat megtartani, nehogy hasonló események újlag kirobbanjanak. Dr Posner tábori főrabbi szintén a megtámadottak közé tartozik, akinek eme kellemetlen incidens alkalmából tudomására adták, hogy a legfelsőbb lengyel hadvezetőség szimpátiával viseltetik irányában.

Mentsük meg az erdélyi zsidóság jövőjét

Látogatás Erdély legnagyobb jesivájában

Tasnád, május hó. Kies völgyben fekszik Tasnád, ez a régi szilágyvári kisváros, amely csendesen meghízódva éli a maga egyszerű életét. Dolgozó szerény lakosság lakja, román, magyar és zsidó.

A városka jellegzetessége, amely az átutazónak azonnal szembeötlik, hogy számos kisebb csoportokban, élénk és sajátosan gesztikuláló talmudot tanuló ifjúságot lát az utcákon és ha ennek oka iránt érdeklődik, akkor azt a váiaszt kapja: hogy 360 jesivabocher él e kis város falai között. Itt van Erdély legnagyobb talmudiskolája, ahol erdélyi fiukon kívül, az ókirályságból, Csehszlovákiából, Jugoszláviából és Magyarországról is jönnek ide a Tan forrásához, hogy ellássák magukat szellemi eledellel egy egész életre.

Érdekes, hogy a tasnádi zsidóság lélekszáma aránytalanul kicsi ahhoz, hogy az ifjaknak ezt a lélekszámát befogadni tudja, azért a legtöbb bocher nemzsidó házaknál helyezkedik el és amikor egy idegen kora reggel végigjárja Tasnád utcáit, minden házból a talmudi tanulás érdekes, jellegzetes és megkapó melódia csendül ki, a bogárháti házakból. A „főrabbi egyetemi” így nevezi a jesivát a tasnádi nemzsidó lakosság. Valóban az ez, a főrabbi magaskolája, ahol olyan oktatásban részesül a vallásos ifjúság, amiért érdemes messzi földről elvándorolni.

De mit ér a sok szellemi kincs, amely felhalmozódik, ha a nagyjából szegénysorsu ifju nem tudja egészséges fiatal gyomrát jóllakolni? 14 évtől 22-ig ott ülnek kora hajnaltól késő estig a Tan házában ezek az összesereglett ifjak és ellátásuk sok kívánnivalót hagy hátra. Azt egy pillanatig sem szabad gondolni, hogy a tasnádi zsidóság egymaga vállalja ennyi ifju ellátását. Képtelenség is volna és anyagi helyzete miatt nem is engedheti meg magának ezt a nagy luxust a tasnádi zsidóság, amely így is erjét messzi meghaladó üdöztkészséggel segíve, élmezsi és látja el a 360 főnyi ifjúságot.

Sajnos, a tentermek maguk is elég szűkek, annyi tanuló befogadására, ugyannyira, hogy két turnusban kénytelenek tanulni és Briszk főrabbi hallatlan üdöztkészséggel, odaadással igyekezik gondoskodni a tanítványok szellemi és anyagi ellátásáról. Így is minden lehető elkövet Tasnád zsidósága, a környékbeli földbirtokosokkal együtt, hogy a menzához szükséges heti 15 mázsa kenyeret és 1800 liter tejet felhozzák. Húsról és egyéb „luxus”-ról szó sem lehet, pedig ezeknek az egészséges fiatal gyomroknak jó és kiadós, kalóriásus ellátás járna.

Még jó, hogy az ifjúság nem lát úgy bele az erdélyi zsidó politikai élet boszorkánykonyhájába. Különben megdöbbentene, venné tudomásul, vagy talán nem is venné tudomásul, hogy azért kell nekik sokszor éhesen és korgó gyomorral lefeküdni, mert lelkes derék főrabbi és világi emberek évekként elelőtt már meg akarták teremteni az intézményes ellátás egyszerű organizációját, a Tomche Jesivoszt de „politikai” okokból egy-két főrabbi elgáncsolta ezt. Félt, hogy akkor Tasnádon lesznek tisztán látó bocherok, akik látni fogják, hogy derék áskénázok és azok rabbijai gondoskodnak ellátásukról és talán még „szimpátiát” is

éreznének irántuk. De ezt nem lehet tűrni — gondolták — inkább éhezzen 360 és a többi bocher, mert az éhes fiataliságot jobban tudják kormányozni.

Ami a jesiva jelenlegi helyzetét illeti, néhány nappal ezelőtt nyílt meg az új szemeszter, amelynek ünnepélyes megnyitására Leitner Bernát hitközségi elnök átengedte a templomot, amely zsúfolásig megtelt a tasnádi hívek és az ifjúsággal. Még így is alig fértek el a templomban és Briszk főrabbi tartalmas, nagy beszédben nyitotta meg a tanulási időszaknak ezt az új fejezetét.

Eddig a beszámoló, amelyhez nekünk is volna néhány megjegyzésünk. Megértjük a cikkíró lelkesedését, amellyel üdvözli azt a nagyszerű tény, hogy a tasnádi jesiván 360 bocher jelzi az évezredek zsidó utat. Jelelti azt, hogy sokszáz szülő, az az „anyagias”-nak kikiáltott zsidó szülő semmi praktikumot nem jelentő Tóratanulásra küldi gyermekét.

De amily örömdetes ez, annyira elszomorító, amit az ifjak ellátásáról írnak. Most tűnik ki, újból és újból, hogy mit jelent a „Tomche Jesivoszt” hiánya. Vajon nincs semmi lehetőség arra, hogy ezt az erőszakkal agyonütött szervezetet mégis működésbe hozzák? Vajon nincs adva a lehetőség, hogy akkor, amikor jesiváink bizonytalan jövő előtt állnak, tennemaradásuk, létük veszélyben van és a zsidóság ezen évezredek oszlopai ingadoznak, hogy akkor lelkezetőink jobb belátásra térjenek és mégis megteremtsek az erdélyi „Tomche Jesivoszt” nélkülözhetetlen szervezetét? Hát szabad-e és lehet-e kívánni a tasnádi 70—80 zsidó családtól, hogy ennyi bocheret ellássanak? És ha kívánnánk is, olyan gazdasági viszonyok vannak éppen Tasnádon, hogy ezt a „luxust” megengedhetné magának az ottani zsidóság? Fáj a szívünk, hogy Erdélynek ez a legnagyobb jesivája, amely világtó fátylaja a jövő generációnak, így elhagyatottan tengődik és sok-sok zsidó gyermek, Tóratá-

nuló zsidó ifju éhesen, küzködve a legnagyobb önmegtagadással tanuljon, mert erre nincs pénz! Dintórákra, veszekedésekre, comisia interimarekra, gyűlölködésre és egymás üldözésére, vannak Erdélyben milliók! De ezresek a Tóratanuló ifjak jóllakítására nincsenek? Kérjük ezt mindenekelőtt az orth. Központi Irodától! És kérjük a többi jesivát nem tartó főrabbitól, s kérjük az egész erdélyi zsidó közvéleménytől.

Tenni kell itt valamit. Nem holnap, hanem — még ma! *Allion össze az erdélyi zsidóság és ne engedje elpusztulni ezeket a virágzó Tanházakat.* Sem a tasnádit, sem a többit. Pénz kell és kollektív erővel fel kell hozni a menzákat javára. Ha van az egyetemi menzákra, legyen a Talmudagytemet főiskolái számára is. A „Népünk” ezton tetszölitja Erdély zsidóságát, hogy az elaltatott Tomche Jesivoszt egyetületet mégis hívja életre, mert ezt követeli sok ezernyi éhes ifju és követeli a zsidó lelkiismeret, amelyet egy kis stallum lencséjéért, annyiszor és annyian adtak el az utóbbi évek folyamán. Adni kell a tasnádi jesivának és ellátni a bocherok százait.

Ankétot kezdünk lapunk hasábjain az erdélyi jesivák érdekében és hozzászólásokat szívesen veszünk. Aki pedig anyagokban járul hozzá a nagy ügyhöz, küldje azt Briszk Ezékiel tasnádi főrabbi címére (Julettul Salaj) vagy Leitner Bernát hitk. elnök címére Tasnád, de lapunk kiadóhivatala is továbbítja és hírlapilag nyuztatja.

Elérkezett a vallásos zsidóság testi és lelki megmentésének ideje. Mindenkinck kötettségei vannak a zsidóság regenerálódást művében, ha csak nem akar részese lenni annak a bekövetkező veszedelemnek, hogy elpusztuljon az a zsidó ifju, amely mindenkor alapját és oszlopát képezte zsidóságunk örökéletiségének.

Trencsénteplic

fürdő nemzetközi rheuma elleni küzdelem élen halad Olcsó pauszákurái minden beteg számára lehetővé teszik a thermális fürdőkurát: rheuma, köszvény, ischiasz, neuralgiák ellen és visszérgyulladás utáni állapotoknál Információk a Fürdőigazgatóság utján.

A menekültek problémája és a Népszövetség

London. Dr. J. H. Hertz angol grandrabbi és Mrs. Nevelle Lasky a Board of Deputies elnökének felesége, tagjai voltak annak a Lord Cecil által Sir John Simon külügyminiszter elé vezetett delegációnak, amelyet a menekültek érdekében az angol szervezetek állítottak össze. Az összeállított anyagból kitűnik, hogy körülbelül egy millió orosz, német, örmény, assyr menekült él, a kiknek nemzetközi segítségéről okvetlenül gondoskodni kell. A delegáció aggodalmának adott kifejezést arra vonatkozólag, hogy a Nansen-hivatal 1938-ban felakariák osztalni. Egyidejűleg a Népszövetségnek menekültügyi támogatását is meg akariák szüntetni. A deputáció azt ajánlotta az angol külügyminiszternek, hogy tartsák fenn ezt a hivatalt, vagy a Népszövetség égisze alatt, vagy mint annak integráns része, amely a németek menekültjeinek gondozását is vállalná. Különben a német menekültek komiszáriátusa mostanig semmi anyagi támogatást a Népszövetségtől nem kapott, ennek dacára a Népszövetség nem fog tudni elzárkózni ama kötelezettsége elől, hogy a német menekülteket erejéhez mérten támogassa.

Simon külügyminiszter figyelemmel hallgatta végig az előterjesztéseket és hozzáfűzte, hogy valószínűleg a legközelebi genfi ülészen napirendre kerül ez a kérdés is,

amennyiben megfelelő számú aláírással érkezik be kérés erre vonatkozólag a Népszövetség főtitkári hivatalához. Végül a külügyminiszter kijelentette, hogy az erre vonatkozó ajánlatokat és jóindokolt előterjesztéseket az angol külügyi hivatal minden tekintetben támogatni fogja.

A cionista világkongresszust Luzernbe hívták össze

A londoni cionista központi iroda közli, hogy az executive legutóbbi ülésén elhatározta az AC. elnökségével való előzetes táncskozás után, hogy a 19-ik cionista világkongresszust ez év augusztus 27-ére Luzernbe (Svájc) hívja össze.

BERKOVITSNÉ

Orth. Kóser vendéglője
Oradea, str. Nic. Iorga 19.

Lakodalmak, bankettek részére
elegáns külön terem az emeleten

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucurestiben

KATZ orth. kóser restaurant

Bucuresti, str. Carol 32. I. emelet

Zangwill mondta:

„V. György, a zsidóság legnagyobb barátja, aki valaha trónon ült“

Az angol király 25 éves uralkodása alatt 350 ezerről 620 ezerre növekedett az angol zsidók száma

Az angol királyjubiléummal kapcsolatban londoni tudósítók a következőket írja az angol zsidóság szerepéről, a nagyszabású jubileumi ünnepséggel kapcsolatban. A Buckingham palotában az ünnepségek alatt megjelent dr. Hertz, a birodalmi főrabbi, mint a Victoria rend parancsnoka térdnadrágban és lakcipőben. Vele volt két frakkba öltözött ur: Neville Lasky, az angol zsidóság birodalmi elnöke (Board of Deputies) és Leonard Montefiore, az angol zsidó hitközségek szövetségének az elnöke. A királyi pár külön kihallgatáson fogadták a birodalom zsidóságának képviselőit, akik ezüstbevésett remeművű feliratot nyújtottak át nekik, amelyben a következők voltak:

— Legkegyelmesebb uralkodóink! Mint az angol zsidóság képviselői jelentünk meg Felsőtök előtt, hogy a trón számolya elé helyezzük aláztos üdvözlőnk és alattvalói hűségünket. Felsőtök zsidó alattvalói hűségesen csatlakoznak a sokmillió angol polgár üdvözléséhez. Felsőtök hosszú és dicső uralma alatt zsidó alattvalói, minden erejükkel, kitartásukkal és lelkesedésükkel szolgálták a Trónt és a brit birodalom érdekeit. Felsőtök a jogok és szabadságok tökéletességét adták alattvalóinknak az elmúlt 25 évben és mi azért imádkozunk, hogy Felsőtök uralma sokáig tartson.“

A király a legnagyobb meghatódottsággal fogadta a zsidóság hódolatát. Viszont a zsidóság képviselői hódolatukban csak az igazságnak tettek vallomást, mert György király, már régen mint a zsidó nép igaz barátja mutatkozott. Már Izrael Zangwill megmondotta régen, hogy V. György király a zsidóság legnagyobb barátja, aki valaha trónon ült.“ Az ő uralkodása alatt a birodalmi zsidóság soha nem sejtett fejlődésnek indult.

A világbirodalom zsidóinak száma 360 ezerről 620 ezerre emelkedett a negyedszázad alatt. A szigetországban magában 240 ezerről 350 ezerre emelkedett.

A politikai jogok csorbítatlan mértékben állottak az angol zsidóság rendelkezésére és a király valamint az angol közvéleményre jellemző, hogy senki sem talál kivétlenül abban, hogy V. György király nevezte ki annak idején Sir Rufus Isaacs ügyvédet, India alkirályává és azután grófi rangra emelte és lett belőle Lord Reading.

1753-ban fogadta el az angol parlament a „Jewish Naturalisation Bill“t, amely kimondta a zsidók egyenjogúsítását. 1833-ban törvénybe iktatták, hogy a lordok házában lehet zsidó tagja is. 1837-ben lett Benjamin Disraeli miniszterelnök és 1921-ben Lord került a parlament tagjai közé, 1868-ban lett Disraeli miniszterelnök és 1821-ben Lord Reading India alkirályja lett. Ez volt a legnagyobb közjogi méltóság, amelyet zsidó ért a világbirodalomban. Palesztina első fő-kormányzója is zsidó volt, Sir Herbert Samuel, de Queensland kormányzója Sir Matthew Nathan ezredes is zsidó és Ausztrália kormányzója, Sir Isaac is zsidó. Így látható, hogy György király uralkodása alatt India, Palesztina, Queensland és Ausztrália élére zsidókat állított.

Tudvalevő tény az is, hogy soha anynyi lord és baronett nem volt Angliában, mint György uralkodása alatt. Ő nevezte ki lorddá Lord Wanwort-ot (azelőtt Samuel Stern), lord Melhettet (Sir Alfréd Mond), báróitva lett a Baron, Henriques, Prag és a Samuel-család. Nem volt a legutóbbi 25 év-

ben minisztérium, amelynek legáltalább egy zsidó tagja ne lett volna. Sir A. M. Samuel pénzügyminiszter, Sir Edwin Montagu, indiai miniszter, Sir Philipp Sassoon légügyi, Emanuel Shinewell pénzügyi, Sir Herbert Samuel belügyi, lord Reading külügyminiszterek voltak. Lucien Wolfot ő nevezte ki, Anglia népszövetségi megbízottjának.

György uralkodása alatt történt 1917-ben a Balfour deklaráció és uralkodása alkotásához fűződik, a palesztinai zsidó otthon felépítésének meginduló nagy munkája, mely több mint 450.000 zsidót juttatott rövid néhány év alatt boldog megelégedéshez.

György király uralkodásának zsidó szempontból egyik legjellegzetesebb ténye, hogy az angol birodalom hadseregében nagyszámban nevezett ki zsidó vezénylő tiszteket. 1918-ban vezénylő tábornokká nevezte ki az ausztráliai zsidó sir John Monasht, aki a világháború egyik legnagyobb hadvezérévé lett. A világháború utolsó hónapjaiban őt nevezték ki a francia területen operáló angol csapatok legfőbb parancsnokává. A legnagyobb angol katonai kitüntetés: a Viktoria-rend nagykeresztjét (olyasmi, mint az osztrák-magyar monarchia Mária Terézia-rendje), őt zsidó kapta meg, a középkeresztet 59 és a kiskeresztet 85. 160 zsidó tiszt kapott a világháborúban György királytól nagyobb kitüntetést. A zsidó hősi halottak száma az angol királyi hadseregben és haditengerészetben 1334 tiszt és 2086 közlegény volt. Az összes zsidó katonák száma 52 ezer volt a világháború alatt.

Örök hálára kötelezte a zsidóságot György király a német antiszemitizmus uralomajutása óta is. György király személye-

260.000 nem zsidó nemárja él Németországban

Egy berlini lap statisztikát közöl azokról, akik nem zsidók ugyan, de mint árjakat sem veszik tekintetbe. Az érdekes cikk a következőket írja: 1. Nem zsidók, akik zsidó származásúak. (azaz olyanok, akik maguk, vagy szüleik zsidók ugyan, de kikeresztelkedtek.) Ezek száma Németországban 35.000-re tehető. 2. Nem zsidók, akik háromnegyed részben zsidó származásúak. (ezek olyanok, akiknél a nagyszülők egy része nem zsidó származású) Ezek száma 2000. 3. Nem zsidók, akik félig zsidók, (ezek szülei félig árja, félig zsidó származásúak.) Ezek száma körülbelül 70—75.000. Nem zsidók, akik csak negyed részben zsidó származásúak. (Ezek olyanok, akiknél a nagy szülők közül, a nagyapa, vagy nagymama zsidó származású volt.) Ezek száma Németországban 125.000 esetleg 130.000 lehet. Ha ezek után összeszámítjuk az összes negyed, fél, háromnegyed zsidó származású nemzsidó, nemárja lakosokat, akkor körülbelül 250.000 260.000 lehet számuk. Ez év elején összesen 450.000 zsidó lélekszámra becsülik a Németországban lakó zsidókat, akik annak is vallják magukat. Ha hozzávesszük ehhez a számhoz még a fenti 260.000-et is, sem jön ki több, mint 710.000. A németországi lakosság összesen 66 millió. Így tehát ezer százpercentes árja áll szemben 7 zsidóval. És ezer árja állandóan fél és nem tud aludni 7 zsidótól. Ezer állig felfegyverezett, gáz-

lábunkkal

egy egész életen át járunk, futkosunk és állunk. Kiméljük és óvjuk őket. Szereltesük cipőnkre a kellemes viseletű PALMA-OKMA talpat, amely tartós, rugalmas, vízhatlan és olcsó.

PALMA-OKMA

sen is résztvett azokban a segélyakciókban, melyeket az angol közvélemény a kiülőzött német zsidók javára rendezett. A királyné pedig legfőbb patronusa lett annak az akciónak, mely az emigrált német zsidó tudósokat újra katedrához juttatta.

Israel Zangwill, Anglia legnagyobb zsidó írója írta György királyról 1926-ban: „Az angol szellem az igazság és a jog szelleme. De György király, mivel többször volt alkalmam a zsidókérdésről beszélni, tette valójában Angliát azzá, ami a zsidóság szemében: az üldözött zsidók védője és megmentője. Anglia a legfőbb fórum, ahová a gettó páriái felebezhetnek és V. György angol király a zsidóság legnagyobb barátja a ki valaha trónon ült.“

álarcos, rohamsisakos, repülőgépes, tankos árja 7 védtelen zsidó ijedttel szemben. És ezek volnának a hős teutonok? Akik senkitől sem félnek, hirdetik, nagy hangon, csak az Urtól és a zsidóktól. Illetőleg még így sem helyes. Mert amint a pogányság kultúrájának terjedése mutatja, még az igéiktől sem félnek. Nem! Csak hét zsidótól, amelyik ezer bős árjára esik. Hát nem tragikomikus?

— Királyi kitüntetés 25 éves házassági és üzletalapítási évfordulóra. A lugoji zsidóság egy érdemes házaspárját Popper Simont és nejét, született Hunwald Reginát 25 éves házassági évfordulójuk alkalmával, amely egyidejűleg negyed évszázados üzletalapítási ünnepélyük is, öfelsége a Meritul Comercial“ érdemjelével tüntette ki. Popper Simon nemcsak a közgazdasági életben tölt be közérdekű szerepet, hanem első helyen látjuk ugy a cionista, mint a hitközség közéleti munkában is. Hosszu éveken keresztül Códaka és Chevra gabbeje, jelenleg pedig mint gazdasági és jótékonyági gondnok tölti be általános megelégedés mellett súlyos gazdasági tisztségét. Tevékenysége mellett ott látjuk azonban mindenütt, ahol akár nyíltan, de főleg titokban adni kell, a zsidó nyomor enyhítésére.

A berni per és annak történelmi előzményei

Tanulmány a „Cion bölcseinek jegyzőkönyve” hamisítványáról, szerepéről és tragikus kihatásairól

A tanulmányhoz szükséges adatok a berni törvényszéki tárgyalások hiteles jegyzőkönyveiből, valamint a svájci hitközségek szövetsége által kiadott bulletinekből, továbbá a „Jüdische Informationszentrale” Amsterdam kiadásából, valamint Rusch prof. „Die Welsen von Zion” riportából vették.

Vajjon mi is az ugynevezett „Cion Bölcseinek Jegyzőkönyve”? Ez a jegyzőkönyv olyan irodalmi termék, amely egyike a világirodalom legelterjedtebb írásainak, számos nyelvre lefordították és a világ csaknem minden országában terjesztik. Amint már a neve is mutatja, bizonyos ülések jegyzőkönyve ez és pedig „Cion Bölcsei” 24 titkos ülésének. Cion Bölcsei képezik ugyanis — így állítják be az antiszemita — a világ „titkos főkormányát”. Szerintük ezek valahol titokban összeültek és ezeken a titkos üléseken ismertette meg a titkos kormány, még titkosabb programját.

Milyen programot adott és hirdetett e titokzatos kormány? Röviden, fogalmazásban: „A zsidó nép törekedjék világszerelemre. Feladatuk tűzte ki, hogy a világ minden országában, ravasz módon, természetesen a gazdag népek bőrére és terhére, szítsanak forradalmakat és harcolják ki a demokráciát és a parlamentárizmust. A polgári jogegyenlőség segítségével mindenütt vessék el a gyűlöletet és a széthúzás magvait. Ez ördögi magvetések rövid időn belül kisarjadzanak és akkor a szabadkőművesek, a fináncok és a zsidó világsajtó segítségével, ulti fog a zsidó világsajtó segítségével, ulti fog a származó zsidó király fog azután a világ felett uralkodni. A világnak azonban semmi oka nem lesz örülni az uralomnak, mert ez a Messiás nem lesz igazságos békefejedlem, amint az a bibliában áll, hanem egy abszolút monarch, egy tyranus, akinek célja a zsidó népen kívül a világ összes népének legigazsága és akihez a régi vérszomjas zsarnokok csak ártatlan gyermekekhez hasonlítanak.”

Vajjon nem hangzanak ezek fantasztikus és mesészerűen? és vajjon nem-e támad fel minden józan és értelmes emberben az az egészen természetes és egészséges gondolat, hogy egy ilyen fantázia termék, ilyen hihetetlenül hangzó valami, nem lehet valóság, tehát ártalmas sem lehet. Sajnos a történések egészen mást mutatnak. A normális elképzelésnek ellentmond először az a szomorú valóság, hogy a fantázia e rémszülöttje a zsidóságra már eddig is töménytelen bajt és szenvedést hozott. Sok ezernyi ember életét követelték, hiszen az orosz ukrajnai pogromok jelszavait is ezek képezték. Ellentmond másodsor az a körülmény, hogy Európa legnagyobb országának vezető pártja — ma már egész Németország — és a nemzeti szocialista munkáspárt, programjának szellemi bázisát, a jegyzőkönyvekben lefektetett fantázia termékek képezik. Harmadszor a jegyzőkönyv segítségével és

az ebben foglalt propaganda anyag felhasználásával folyik a nemzetközi zsidóellenes front megalakítása és végül: Németország teljes anyagi erejével támogató antiszemita sajtó a jegyzőkönyveket, mint rettenetes vádiratot terjeszti a zsidóság ellen, millió és millió példányszámban a világ minden nyelvén és minden országában. A jegyzőkönyvnek ma már hihetetlenül gazdag irodalmával számolhatunk a gyűlöletnek és hazugságoknak olyan kaotikus tengerével, amely beláthatatlan terjedelmű.

Ugy véljük, helyes, ha a berni per ismertetése előtt megpróbáljuk először a jegyzőkönyvek keletkezését és történetét megismertetni és bizonyos, hogy ismervén a tulajdonképpeni per tárgyát, ez izgalmas és páratlanul érdekes per lefolyásának megismeréséhez közelebb fog bennünket hozni.

Hogyan kerültek a jegyzőkönyvek nyilvánosságra?

A „Cion Bölcseinek Jegyzőkönyve”, német nyelven először 1919-ben jelent meg. Akkor azokat „Cion Bölcsei Titkai”-nak nevezték és fordítója és kiadója, Gottfried Zur Beck volt. Hogy miképpen kerültek ezek a jegyzőkönyvek Zur Beck birtokába, arról Beck ur részéről a következőket halljuk: 1897 őszén ülésezett Bazelen az első cionista világtörvényszabás, amelynek ismeretesen az volt a célja, hogy megszerveze a zsidó népet, egy nemzetközileg elismert, zsidó nemzeti otthon felépítésére. Ülései nemcsak a zsidó világ, hanem az egész világ közvé-

Jégszekrények,
minden nagyságban legolcsóbb áron **Standard vasbutorgyár,** Str. Aurel Lázár 10. (Fogházmuhely)

ménye érdeklődésének homlokterében állottak és természetesen a legnagyobb nyilvánosság előtt zajlottak le Zur Beck ur azonban elmeséli, hogy a nyilvános ülések mellett, 24 titkos ülést is tartottak, mely ülések lefolyásáról a kiadott jegyzőkönyvek tanuskodnak. Eme ülésekről a nyilvánosság semmit sem tud. Csak II. Miklós cár kapott értesítést arról. A cár ugyanis egy titkos ügynököt küldött Bazelbe a kongresszusra, mint megfigyelőt. Ez az ügynök nagy anyagi áldozatok és megvesztegetések árán hozzájutott a jegyzőkönyvekhez és másolatot tudott rólok készíteni. A másolatot a titkos ügynök Oroszországba vitte és minthogy a jegyzőkönyv a „zsidók nyelvén” (héber nyelven) lett megszerkesztve, átadta azt az orosz titkos rendőrség egyik főügyvédének, Prof. Sergius Nilus-nak, aki mint orientálista, a jegyzőkönyvet oroszra ültette és kinyomatta.

Zur Beck a német jegyzőkönyvek kiadója, hivatkozik tehát az orosz eredeti kiadásra és valóban az a helyzet, hogy a jegyzőkönyvek először Oroszországban jelentek meg. De nézzük és vizsgáljuk meg

közelebbről ezt az eredeti orosz kiadást. Ez 1905-ben készült és belőle ma már csak egyetlen példány létezik a világon és ez a példány a Britsch-muzeum birtokában van. Már maga a kiadási év egy kis gyanús, hiszen Beck azt írja, hogy a jegyzőkönyvek még 1897-ben, tehát 8 évvel azelőtt szereztek meg, másoltattak le és adattak át Nilus professzornak. Ilyen fontos és szenzációs okmányokat, amelyeknek megszerzése hallatlan fáradságba és rengeteg pénzbe került, miért nem hozták azonnal nyilvánosságra? Sőt 1897—1905-ig tehát 8 éven keresztül Nilus prof. rendőrügynök íróasztalának fiókjában békésen szunyadoztak. Már ez az érthetetlen tény is elegendő volna ahhoz, hogy Zur Beck történetét kételkedéssel fogadjuk. De a mi kétségeink még jobban megerősödnek azáltal, ha meghalljuk, amit maga Sergius Nilus orientálista prof. és titkos rendőrügynök mond. Ő ugyanis szükségét érzi annak, hogy saját olvasó tábor számára valószínűvé és elfogadhatóvá tegye azt, hogy milyen módon kerül a jegyzőkönyv az ő birtokába, ez okból a következőket mondja el: „E jegyzőkönyv; a jegyzőkönyvek nagyterjedelmű könyvből hasították ki, titkos levelezőm által, a Franciaország egyik városában székelő cionista főiroda levéltárából.”

Amint láthatjuk, Nilus professzor teljesen mást mond, mint amit Beck mondott. Nem Bazel, hanem Franciaország, nem kongresszus, hanem „főiroda”. Ezzel azonban még nem vagyunk készek, mert Nilus saját magának is ellentmond. 1911-ben, amikor a jegyzőkönyv Oroszországban újabb kiadást ért el, Nilus tanár a jegyzőkönyv eredetéről vonatkozólag a következőket mondta: „Az a személy, aki ezt a kéziratot átvizsgálta, biztosított arról, hogy e kézirat hiú másolata annak az eredeti okmányoknak, amelyet egy nő, az egyik legkimagaslóbb és legbefolyásosabb szabadkőművestől gátans kaland közben és a szabadkőművesek egyik titkos ülése után ellopott. Nilus prof. nem jön zavarba, cionizmus, szabadkőművesség: neki mindegy.

És végül, hogy a mérték teljesen beteljen és hogy a jegyzőkönyvek keletkezésére vonatkozólag most már semmi kétség se legyen, a legújabb német jegyzőkönyvnek a kiadója, Teodor Fritsch, az azóta már meghalt náci vezér, három évvel azelőtt az új kiadás bevezetésében az okmányok származásáról a következőket írja:

„Az orosz titkos rendőrség, 1901-ben egy zsidó lakásában történt házkutatás alkalmával egy kötet héberül írott kéziratot talált, amelynek átfordításával prof. Nilus orientálistát bízták meg, aki azt becsülettel el is végezte.”

Tehát, most már tudjuk, hogy honnan származnak az okmányok, mindegyik kiadó ellentmond a másoknak és egészen mást mond, midőn a jegyzőkönyvek eredetéről van szó. Minthogy pedig nehéz volna megállapítani, hogy közülük melyik mondott igazat, nyugodtan állíthatjuk tehát, hogy **egyikük sem!**

Minden okunk meg volna tehát arra, hogy a jegyzőkönyvet, amelynek a származása annyira homályos, hamisítványnak tartjuk, azonban föltevések és állítások még nem bizonyítékok. Hallani fogunk azonban olyan okokat és megcáfolhatatlan bizonyítékokat is, amelyekkel nyugodtan állíthatjuk a hamisítvány bélyegét.

(Folyt. köv.)

Elsőrendű orth. kóser vendéglő Timișoarán

Az általánosan ismert

Grosz vendéglő

teljesen átalakított modern új helyiségbe költözött át

Timișoara, Tudor Vladimirescu 11
Tittoni ház mellett, a híddal szemben

HETI GLOSSZÁK

Döntések le a zsidó orvoscálványokat

Néhány nappal ezelőtt egy vicc jelent meg a Streicher egyik lapjában, a „Deutsche Gesundheit aus Blut und Boden“ címűben, amelyben már örütséggel házáros propagandát kezd a szérum-kezelés ellen. Mindenekelőtt Behringet támadja, Koch tanítványát, a szérum-terápia feltalálóját. Bevezetőjében azt írja Streicher, hogy Behring a zsidók szolgálatában állott. Ez kitetszik abból a tényből is, hogy egy Else Späse nevű zsidó nőt vett feleségül. Az a kár, amit Behring német népvagyonban okozott, felbecsülhetetlen a „normális“ káron kívül. A szérum állatokból lesz véve, ami az emberi fajnak idegen fehérjét adagol és ez a fehérje — méreg is. (Ilyen örütséget?!). Azoknak száma, akiket megöltek szérummal, egész hadsereget tenne ki. Főleg a diftéria szérummal öltek meg sok embert. Az a gondolat, hogy állatokból vett oltóanyaggal embereket beoltssanak, tipikusan zsidó gondolat és szerves kapcsolatban van a zsidóság világalmi terveivel. (Nem tudhatjuk, hogy mit kellene inkább: bosszankodni, vagy nevetni ezen a rejtentő bornirtságon.) De ha ölésre nem is mindig alkalmas a szérum, arra mindenesetre elég, hogy örök életükön át érezzék a fájdalmakat és munkaképtelenek legyenek, teljesen alkalmatlannak válnak céltudatos, kitartó munkára. Ezt akarja a zsidó világvezetés és ez az, amit már annak idején kidolgozott a francia forradalom idején: az árjak gyengítését. Ezért küldötte előre a zsidóság örseit, hogy ezek a többi eszközök mellett, orvosilag is tönkretessék a német népet. Az exact tudományok köpenye alatt,

évtizedek óta nagyfokú vér-rontás van folyamatban, amit a zsidók okoznak a németek között. Emil von Behring egy ilyen mérgező volt, akinek felfedezése révén számtalan német néptársnak rontották el a vérért. Le az összes németek vérért mérgező szérumokkal. Romboljuk le a zsidó orvoscálványokat: Virchovot, Koch-ot és Behringet!

Ehhez nem kell sok kommentár. Valamikor a patológikus esetekkel foglalkozó orvosok, mint az örület egy megnyilvánulását fogják tanítani, „Streicher-talományát.“

Egy zsidó ujság, amelyik Hitlernek hódol

Ilyen csodabogár is létezik. Bielitzben egy dr Fritz Seifter nevű zsidónak szerkesztésében megjelenő „Jüdische Wochenpost“ című lap állandóan Hitler és rezsimjét dicsőítő cikkeket közöl, az osztrák zsidóság legnagyobb megdöbbenésére. Így például május elsejéről ilyeneket ír:

„— Élmény volt ez a május éiseje Berlinben, hatalmas felvonulásaival, milliányi ünneplőjével, ragyogó szervezetével és megdöbbentő disciplinjével. Élmény volt a Führert hallani, aki nagyszerű elokvenciával érzékeltette beszédében azt a fordulatot, amelyet uralomrajutása jelent Németországban. A német nép, amelyet letörttek, meggyaláztak, szegénnyé tettek, most felébredt és újraéled. A munkanélküliség rémét elhessegették és bátran szembeszáll az egész világgal. Bizonyos, hogy Németország megnyeri ezt a harcot és Európa nem fog merni tüzcsövát eldobni a mai helyzetben. Ez a mai kilátásunk és reményünk!

Igy ír egy zsidó. Bizonyos, hogy Goebbels sem tudná jobban írni és önmagát szebben dicsérni, mint ahogy ezt ez a magát zsidónak nevező szerkesztő teszi. De a

„Jüdische Wochenpost“ még azt sem mondhatja, hogy Berlinből kapja ezeket az „objektív“ híreket — mert Hitler maga mondta egyik legutóbbi beszédében, hogy az országnak nincs elég nyersanyaga, nincs külföldi követelése, nincs gazdasága — csak nyomora. És a jelentős angol ujságok, mint a „Manchester Guardian“ és az „Economist“ írt állandóan a harmadik birodalom gazdasági csódjéről.

Ők irnak — mert nem zsidók. Még Hitler is megmeri mondani részben az igazat. Csak egy ilyen zsidó csuszó-mászó féreg, egy ilyen vidéki lapocska mári ilyen szemtelenül dicsérni Hitlert. Bizonyos, hogy Hitler, ha olvasná — szégyelné magát ezért a dicséretért. A zsidók pedig csak nevethetnek azon, hogy milyen bolondságra képes — egy zsidó...

Az „árja“ Chaplin

Nemhiába nevezik Chaplint a komikusok királyának, újra rajta nevet az egész világ. Most az egyszer azonban nem művészi zsenije csiholta ki a nevetés szikráját, most nem a felvevőgép előtt nyújtott tragikomikus jelenése fordították rá a közfigyelmet, hanem az életben eljátszott szerepe tette végleg neveltségessé — és ami ennél is többet és rosszabbat jelent — ellenszenvenessé.

Persze Chaplin zsenije azért ezután sem lehet vitás. Ritkán sikerült valakinek oly egységesen meghódítani a társadalom ellentétes rétegeit és műértőt mint neki. Igaz, de közben senki sem érdekődött származás és felekezete felől. Pedig nem is tudták, hogy ez milyen kényes pont a nagy művész életében. Csak amikor a világsajtó azt kezdte rebesgetni, hogy Chaplin nyilván „árja“ származású, jelentkeztek az egykori játszópajtások, akik emlékeztek rá, hogy a londoni Whitechapel, zsidó nyomornegyedben nőtték együtt fel. Sőt arra is emlékezni kezdtek, hogy Izrael Zwangv. az azóta el-

AZ ÉRSEK TITKA

Írta: Csermely Gyula

Don Alfonso Fuerte toledói érseket, mikor ezeröttszáznegyvenhatban, hatvankilenc éves korban, meghalt, nem a toledói székesegyházban helyezték örök nyugalomra a már ott pihenő főpapok mellé, nem is érseknek kijáró nagy egyházi pompával temették el, hanem máglyán égették el a holttestét és hamvait, a máglyáéival együtt, a Tajo-folyó vizeibe szórták, nevét pedig kifőrték a toledói érsekek sorából, illetve az eredeti nevéhez, mely egyszerűen Alfonso Fuerte volt, hozzátették az „el Falso“-t, ami spanyol nyelven annyit tesz, mint: az álnok.

Ennek megrázó története a következő:

Ezeröttszáznegyvenkettőt írtak. Éppen ötven éve múlt annak, hogy Spanyolországból kiűzték a zsidókat.

Nyert-e ezzel az ország? Nem nyert, sőt mérhetetlenül vesztett. Ahogy azelőtt is azután is minden ország csak vesztett, mely világgá kergette a zsidót, vagy ha meg is türte határain belül, de elvonta tőle a lehetőségét annak, hogy szorgalmával, eszével és hozzáértésével hasznos munkát végezhesen az állam vagy a társadalom javára.

Már ötven évvel azután, hogy kiűzték Spanyolországból a zsidókat, sok világosabban látó már észrevette annak romboló hatását, de ezek a jobbszemű emberek hallgatásra kényszerültek, hogy maguk is bajba ne jussanak. A vakoké volt a hatalom és a hályogosszemű lelelébb is arra sujt le kiméletlen öklével, aki az igazság útjára világít. A tisztánlátók egyike volt don Carlos

Tejedor de la Paraje, egy nagyon gazdag toledói főúr; de ez nem hallgató, mint a többi, hanem elszántan és kényszeren ostromozta a régiék büneit, akik félszázaddal azelőtt hontalanná tették a zsidókat és megfosztották az országot negyvenmillió szorgalmas, közvetlenül és közvetve a köz javát előmozdító embertől.

A toledói inkvizitor többször megintette don Tejedor Parajet, hogy ne merjen így beszélni, visszakivánni a zsidókat: eretnekiség, aki pedig eretnek, azzal érdeme szerint bánik el az inkvizíció. De a szókimondó főúr, látván mint pusztul a hazája, ezután sem tett lakatot a szájára és a vége, ennek a makacskodásnak az lett, hogy don Carlos Tejedor de la Paraje az inkvizíció börtönének foglya lett.

És sokévi kényszermunka vagy kolostorbazárítás várt rá, mert az inkvizíció igazságszolgáltatása már ilyen volt. Példátlanul szigorú és egyuttal minden következetesség nélkül. Ha kiderült volna a dorjól, hogy marannus, akkor ezt vették volna súlyosbító oknak, de mert tudták róla, hogy fajspanyol és hetediziglen minden felmerője keresztény volt, ezt rótták súlyosbítóknak a terhére. Katolikus spanyol és főnemes országnagyja kárhóztatja, hogy kiűzték a zsidókat? Példa adó büntetéssel kell őt sújtani!

Don Tejedor de la Paraje, ahogy őff ült a földalatti börtönben és elővendő szomorú sorsára várt, azon gondolkodott nap-nap után, éjszaka is, hogyan menekedjék meg a bajtól, amelyből észinte szókimondása juttatta. Visszavonni mindent? Nem! Amit spanyol nemes egyszer kimondott, meggyőződése alapján mondott ki, azért utolsó lélegzetéig helyt is áll.

Ahogy gondolkodott, tinődött eszébe jutott egy ember, aki ugyszóván már ki-

ment az eszéből Senor José Peluquero volt, aki mint orvos Talaverában működött s akivel ő egyszer nagyon jót tett. Akkor azt mondta neki az orvos: — Nem vagyok király, tehát érdemrendet vagy kitüntetést nem adhatok, pénzzel sem jutalmazhatlak meg, nemes grand, mert te egyszer oly gazdag vagy, mint én. Tudományomat sem ajánlhatom fel neked, mert Toledóban, ahol te lakol, sokkal képzetebb orvosok vannak nálamnál... De ha egyszer olyan bajba jutsz, hogy csak az érsek segíthet rajtad, más senki, akkor bizalommal csak ehozzám fordulj. Én vagyok az egyetlen ember, aki ismeri don Fuerte titkát és erre való hivatkozással hathatós segítségedre is lehetek.

Ez jutott eszébe, tömlőse homályában, don Tejedornak. Feleségének megengedték, hogy hetenkint egy-egy félórára benézhesen hozzá a börtönbe és harmadnap, mikor nála volt az asszony, suttogva arra kérte, hogy menjen át azonnal Talaverába, keresse fel Peluquero orvost és kérje fel az ő nevében, hogy segítse meg. Csak az érsek szabadíthat ki a börtönből s ő hathatósan közbenjárhat az érseknél.

Az asszony, aki reszkedett az uráért, nyomban át is ment Talaverába, mely város Teledótól, jó lovakkal, csak félóra járására van. Felkereste, meg is találta az orvost és senor Peluquero boldogan kilátásba is helyezte, hogy feltétlenül közbenjár az érseknél, de — ugy mondta — most még korai asszonyom. Ura porének tárgyalása csak október végén lesz, mint közhírre lett, most pedig csak augusztus lelegején vagyunk, senora.

— Annyi ideig még szenvedjen az uram? Hiszen borzalmas az a földalatti börtön!

— Várnunk kell, asszonyom, amíg a

hunyt világhírű zsidó író vette magához az ifjú Chaplint és neki köszönheti karrierjét is.

Chaplin maga, pályafutásának legmagasabb pontján, szintén nyilatkozott származása felől, de ez semmivel sem tisztázta a kérdést. Sőt. Mint vérbeli humorista, enyhén gunnyal és humorral intézte el a kérdést. Nincs tudomásom arról, mintha zsidó vér folyna ereimben, annyit azonban biztosan tudok, hogy színész vagyok stb.

Hitler uralomra kerülése természetesen Chaplin családfájának kérdését is újra felszínre vetette. Kezdetben Chaplin ezt is a humoros oldaláról fogta fel és megvádolta Hitlert, hogy annak köszönheti sikerét, hogy lekopirozta bajuszát. A náci sajtó egészen a legutóbbi időkig ezért aztán azonnal fizetett vissza, hogy alaposan kimutassa Chaplin szémita családfáját, egészen a dédmamáig. A nagy művész a legutóbbi napokban aztán nyílt levelet intézett az egyik berlini lap szerkesztőségéhez, amelyet az faksméliben le is küldött. Chaplin ebben kategorikusan megcáfolja, mintha zsidó vér lenne ereiben és már előre örömeinek ad kifejezést, hogy rövidesen újra Berlinben lesz.

Oh boldog ember! Mily jól is fogja magát érezni, amint a tiszteletére kivézényelt SA. és SS. fiúk kinyújtott karra az ismert és örökszép melodiát fogják fülebe harsogni: Wenn, s Judenblut vom Messer spritzt... Boldog Chaplin! Valóban ez izléte szerint lesz. Ő is résztvehet a nagy zsidóellenes demonstrációban és elfelejtheti a nyomorúságos Wichetapeli gethó napjait, és elfelejtheti Zangwillt, aki kiemelte a szennyből és homályból.

Chaplinen nevet újra a világ, de ez a nevetés nem válik dicsőségére, ez a nevetés már gyilkol és elhomályosítja a múlt minden fényességét.

Chaplin eddig kigunyolta az életet.

most pedig az élet gunyolja őt és tíz csufof belőle.

Chaplinnek azonban vigyáznia kell. Mert ha elfelejtkezik és kiesik szerepéből, ha leveti maszkját és eldobja bambuszbotját ha csak egy pillanatra nem komédiázik, akkor igen könnyen alkalma lehet, hogy az SA. fiúk masirozását valamely internálótábor falai mögül élvezze végig. A táborok akusztikájában pedig egészen más értelme és súlya van az SA. induló melóájának.

Kék-fehérral bevont vasuti kocsik Sighetől-Constantáig

Néhány nappal ezelőtt történt. Látták Satumaren is, Oradeán és Clujon, Brassovban és Bucurestiben. Öt vasuti kocsit, egy személyvonathoz csatoltan, amelyen hatalmas héber és román felirással állított, hogy ez marmarosi zsidók Palesztinába igyekvő transzportja. 200 zsidó lélek, akik most emigráltak és vígan, dalok és remények között indultak el a marmarosi szegényes nyomorfészekből, a napsugaras kelet felé, új életet kezdeni a régi rögön. Ez már nem költészet és nem „cionista propaganda”, ez már valóság, amelytől megdöbbenthet minden közönyös zsidó szíve is. Realitás lett a sok álomképből. Szakállas, komoly családapák, tradícióhű családok, sok gyerekkel és még több reménnyel indultak egy nehéz, munkával teli, de boldogságot magában rejtő új élet felé. 200 zsidó lélek, boldogságtól sugárzó arcok. És minden állomáson sok száz ittmaradt, akik vágyódással és kétségbeeséssel irigységgel nézik azokat, akiknek életútja a palesztinai rónák felé vezet. Ezek földet mennek ki turni, a legkonstruktívabb zsidót, az átrétegződött zsidó paraszti osztályt gyarapítani.

Akik eddig még merték volna egy hajszálnyira is kétségbevonni az épülő zsidó ország feltűnő és életbevágó szükségét, azoknak, álljon itt 200 proletár zsidó sorsa, akik kék-fehér zászlókkal díszített vonatokon menek az új élet felé...

Könnyeik, a boldog öröm és az egészséges irigység könnyei és jókívánságai kísérték végig utjukon a mármarosiakat és remélik, hogy konstruktív, dolgos tagjai lesznek az épülő országnak.

Ez az igazi tett! A sok beszéd — helyett a legszebb, amit egy mozgalom eredményben felmutathat. Dalolók boldog 200 lélek masiroz Palesztina felé...

Amikor haza jössz

a műhelyből, az irodából, vagy más elfoglaltságod után mosd meg kezeidet a kellemesen illatosított „Schicht-Soap” szappannal,

amely gyorsan és dúsán habzik, alaposan tisztít és fertőtleníti.

SCHICHT SOAP

Az Ön szappana

idén is beteg lesz az érsek, ahogy harminc esztendő óta eddig is minden esztendőben beteg lett. A tudomány előtt nagy rejtély ez, de minden évben úgy van, hogy augusztus végétől október végéig titokzatos kórba esik az érsek. De mert ilyenkor irgalomra van hangolva, míg ha egészséges, olykor nagyon szigorú, célszerűbb lesz várunk, amíg beteg lesz.

— S mihelyt rájön ő eminenciájára a betegség, megint jelentkezzem? — kérdezte az asszony.

— Minden bizonnyal, senora — felelt Peluquero, az orvos.

Augusztus utolsó hetében don Fuerte, a toledói érsek, csakugyan ágynak esett, megint beteg lett. Az előző napon még friss volt és egészséges és jókedvű, a következő napon már ágyban maradt és mindenét fájlalta. Már harminc esztendő óta, hogy mint pap szolgált az egyházat, így történt ez vele minden évben. Hol egy-két héttel hamarabb, hol egy-két hétel később, de augusztus végén vagy szeptember elején, pontosan, mint a holdmegújulás, utólérte a betegsége és leverte. Nem misézett, nem prédikált, semmiféle funkciót nem végzett: beteg volt mint egy hét hétig, azután egyszerre megint egészséges és friss lett.

Nos, hogy augusztus vége felé Toledo ősz érseke megint beteg lett, senora Tejedor újból felkereste a talaverai orvost. Elgondolkozott egy darabig és számolt, majd azt mondta az asszonynak: — Szeptember huszonharmadikán, senora, látogasson el harmadszor is énhozzám, akkor levelet kap tőlem az érsekhez s azt huszonnegyedikén délután adja át neki. De csak személyesen, főnemes asszonyom és egy teremtett léleknek sem szabad tudnia róla, hogy neki levelet visz. Különben még évekig is a tömlőben szinylődhetik az ura, engem pedig életveszélynek tesz ki.

Szeptember huszonnegyedikén délután senora Tejedor minden akadály nélkül bejuthatott az érsekhez és átadta neki a leve-

let azzal, hogy Senor José Penquero talaverai orvostudós küldi, aki kegyelmelet kér az ő férjének, don Tejedornak.

— Peluquero küldött levelet? — sóhajtott fel gyenge hangon az érsek. — Bontsd csak fel, lányom és olvasd fel; én beteg vagyok, kezem reszket és a szemem is már öreg szem, alig látok.

Donna Tejedor felbontotta a levelet, majd meglepetten felnézve, megszólalt. — Eminenciás szent uram — mondta — rendes betűkkel van megírva a levél, lefeljességgel idegen nyelven.

— Csak olvasd fel, lányom, hátha megértem.

És a főnemes asszony olvasta:

— Pödém hájjóm middu gamur milchájém... cádkém bóráhmim ifokdém lótvah... ráchámim töörér limchákkechá.

Vagyis bizonyos kihagyásokkal egy roshasónó-napi pijutnak első versszakát tartalmazta a levél, mely pijut-versnek magyar fordítása a következő:

„Mentesítsd ma szigorú ítélet és bűn alól... mondd ki irgalomból a „nem vétke”-t és így tégy jót vele, ébredjen fel irgalmad az iránt, akinek csak te vagy a reménye.”

— Megértettem — mormolta az érsek, majd önfeledten hozzátette: — Igen, igen, Peluquero: hájjóm jom álef dórashásánáh (Ma van Roshasónóh első napja.)

Sokáig marad úgy, párnába temetkezve, az érsek, végre megparancsolt az asszonynak: — Itt, a szemem előtt, égesd el azt a levelet. És mikor pernye és hamu lett a levélből, behívatta udvari kőműviát: — Mondd meg az inkvizitornak most azonnal, hogy bocsássa szabadon don Tejedort. Én megkegyelmezek neki, mert remélem... itt elhallgatott az érsek, mert elgyengült.

Félórával ezután don Tejedor de la Paraje szabad ember volt...

Mi volt az ősz érsek titka? Miért betegedett meg évenként a nyárutó és az ősz kezdő idején? Csak négy évvel ezután tudódott ki. Hatvankilencéves korában komoly

beteg lett a toledói érsek és mikor tudta, hogy itt van az órája, ágya mellé ültette udvari orvosát és így szólta:

— Te, édes fiam, aki maidnem harminc éven át a tudósak igyekezetével kutattad, miért betegedtem meg évenként olyan pontosan nyár végén és ősz elején: neked, fiam, megvallom, hogy nem komoly volt a betegségem, csak színletem. Ez a negyvenkilencvenkettőben, amikor kiüzték Spanyolországból a zsidókat, én tizenöt éves gyerekifjú voltam, özvegy édesanyám pedig hajálos beteg volt. Nem volt más választása, áttért és velem együtt megkeresztelték engemet is. Szegény édesanyám csakhamar meg is halt, belőlem pedig papot neveltetett keresztapóm...

— Lettem plébános, majd kánonok, azután érsek is — folytatta már hadokolva a főpap — de hiszed-e, fiam, hogy valaki aki tizenöt éves koráig zsidó volt, teljességgel téphesse ki magából az ősi hitében gyökerező szálakat? Én nem téphetem ki sohasem, fiam. És azóta, hogy pap lettem, minden esztendő nyárutóján, a zsidó naptár Elul hava elsején, amikor megszólal nem itt, de szerte a világon zsidó testvéreim templomában a sófár, én betegséget színleltem csak azért, mert nem vitt rá se lelkem, hogy miséznek s hogy bármilyen pap funkciót végezzek. Kettészakadt lélekkel bűn lett volna szónokolnom és misézniem. És színleltem a betegséget mindaddig, amíg elmúlt az egész Elul, el a zsidó Újév két napja, el a Hosszu nap is és végül az ugynevezett hoszánáh-rabbáh nap és csak aztán, hogy ez is a multé és kettészakadt lelkem megint egyé lett... itt utólsót lélegzett az érsek.

Az udvari orvos nem tartotta titokban ezt a vallomást, így történt aztán, hogy nem a toledói székesegyházban helyezték örök nyugalomra az érseket, hanem máglyán égették el holttestét és hamvait a földbe szórták, neye mellé pedig, az egyszerű Fuerte név mellé, az „el Falso” jelzőt ragasztották kortársai. Don Alfonso Fuerte, az álnok.

HIREK

A szerkesztésért és kiadásért felel:
WASSERSTROM SÁNDOR

A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás
megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5695

Péntek: Ijjar 28, május 31

Szombat: Ijjar 29, június 1.

Heti szidra: במדבר

Heti háftóra: ויהי מספ'

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 8'5

gyertyagyújtás 8'10

Istentisztelet kezdete 8'15.

Szombat befejezése 9'15.

Perek 6. פרה

— Egy volt orosz miniszter a palesztinai munkáról. Az orosz szocialista forradalmár Victor Tsernov, résztvett aktíve az első orosz Kerenszky-féle forradalomban és kormány tagja is volt, jelenleg Prágában él, néhány hónapot Palesztinában töltött és most érkezett onnan vissza. A „Davar” című lapban bucsulevelet irt a palesztinai munkássághoz, amelyben többek között a következőket írja: — „Sokat vártam a chalucoktól és munkásifjúságtól, de amit láttam, sokkalta több mint amennyit vártam. Ez a kis ország bázsit jelent a bizonyos tekintetben pusztasággá változott Európában. Európában rommá lett a demokrácia, minden emberi és szociális érzést megtiportak, elpusztított munkásszervezetek jelzik a fura utját. Diktaturák és háborus veszély minden vonalon, itt azonban Palesztinában új élet jele mindenfelé, munkakedv és lehetőség, szociális morál, szociális nevelés. A palesztinai ifjúság példaadó lehet Európa valamennyi munkása számára, akik a szocializmus arénájában jogaikért küzdenek, hogy becsületesebb élet-standardot biztosítsanak. Jelszavatok legyen: Nem a tegnapiért, hanem a holnapért küzdök és ez a legszebb cél, amihez sikert kívánok és le kell győzzetek az összes feltorpanó akadályokat.”

— Bucuresti cuzisták megverték a német követség titkárát. Május 18-án a bucaresti antiszemita diákok ismét zsidóverést rendeztek, amikor is számos járókelőt brutalizáltak. Ez alkalomból a német követség titkárát, akit zsidónak néztek, szintén megtámadták és a Cismigiu parkban levő tóban ruhástól megfürdették. Amint a lapok írják, zsidógyanussá, feltűnően szőke haja tette a német követség titkárát, mivel Bucurestiben a cuzista tüntetők azt hiszik, hogy a szőkeség, a zsidóság egyik faji karaktere (Németországban pedig a feketehajúságot tekintik zsidó jellegnek. A szerk.)

— Eljegyzés. Mandl Margit Medias és Engelstein Márkus Valea lui Mihai—Oradea jegyesek. (Mindenkülön értesítés helyett.)

— A Vatikán is nevelésének tartja a „Cion bölcsseit” és örömmel üdvöli a berni per kimenetelét. A Vatikán hivatalos lapja az „Osservatore Romano” nagyobb cikkben foglalkozik a berni perrel és az elhangzott ítélettel s azt írja, hogy a „Cion bölcsesnek” jegyzőkönyve valóban neveléses és roszindulatu kitalálás és nagyon szomorú és hogy még ma is vannak emberek, akik gonosz hamisítványok valóságában még hisznek. A Vatikán lapja emlékezteti olvasóit arra, hogy a jezsuitákat is hosszú ideig támadták hasonló fegyverekkel, hamisítványokkal és rágalomokkal.

— Amikor György király egy jeruzsálemi széderen vett részt. A jeruzsálemi „Palesztine Post” című lap a királyjubiléum alkalmából külön számot adott ki, ebben Panigel nevű jeruzsálemi ügyvéd visszaemlékezést közöl arról a széderről, amely 53 évvel ezelőtt történt Jeruzsálemben, amikor is mint fiatal herceg résztvett nagyapja Rafael Meir Panigelnek széderestéjén. — Néhány nappal pészach előtt egy angol orvos jelent meg a rabbi házában s megkérdezte, hogy megengedi-e, hogy két fiatal angol herceg is jelen legyen a széderesten? A rabbi azt válaszolta, hogy szívesen, de házának berendezése sokkal egyszerűbb, semhogy megfeleljen hercegek ellátására. Ennek dacára, a két herceg Albert Victor és öccse György herceg eljöttek és csaknem négy óra hosszáig a legnagyobb figyelemmel kísérték a széderest minden részletét. A széder után megkérdezték a rabbit, hogy kíván-e a maga részére valamit, mire azt válaszolta, hogy neki nem kell semmi sem, csak azt kéri, hogy az akkor üldözött orosz zsidók érdekében tegyenek valamit a fiatal hercegek, az angol udvarnál. A hercegek ígéretet tettek erre nézve. Mivel a rabbi a beszélgetés folyamán a török zsidó helyzetére vonatkozólag nagyon megnyugtató kije lentéseket tett, a konstantinápolyi porta meglegedésének adott kifejezést, amikor jelentették neki a rabbi dicséretes viselkedését. Így történt 35 évvel ezelőtt, amikor György király résztvett egy jeruzsálemi széderen.

— Hajkorpora, hajhullás elleni biztos és gyors hatású essentia kapható Farkas István „Apolló” Drogueriájában. Oradea, ára 50 lei.

— Ötéves terv Biro-bidsanban. Moszkvából jelentik: A biro-bidsani független zsidó köztársaság proklamálásának első évfordulóján ünnepélyes gyűlés volt Biro-bidsanban, amelyen Kantorovitz, a kolonizációs munkálatok vezetője bejelentette, hogy a legközelebbi öt évben 150 000 új lakót fog befogadni Biro Bidsan, ugy, hogy 1940-ben a mostani lakossággal együtt 220.000 lakosa lesz a zsidó köztársaságnak. Ezért a most rendelkezésre álló mezőgazdasági terüenomot kibővítik, úgy, hogy 1940-ben már legalább 40.000 hektár búzával bevetett terület lesz Biro Bidsanban. A mindinkább fejlődő fémipari terület akkorra már 10.000 munkást fog foglalkoztatni. A vasutvonalat is kiépítik akkorára, és a transz-szibériai légi járatok igazgatósága (Moszkva-Távolkelet), Biro Bidsan területén állomást szervez.

— Zsidó rádiótársaság alakul Londonban. Londonból jelentik: Jewish Rádió Limit néven azottani kamaránál egy zsidó rádió társaság jegyeztette be magát. Alapító vezérigazgató S. Goldberg professzor, aki elnöke és alapítója a berlini Béketemplomnak, ahol dr Joachim Prinz mint rabbi működött annak idején. Amint a hírek mondják, az új társaságnak ninesenek politikai célkitűzései, csak az univerzális megértést propagálja az általános zsidó ügy érdekében. Propagálni akarja azt a való tény, hogy a zsidók sokat alkottak művészi, tudományos és gazdasági téren, smennyire alaptalanok a zsidók inferioritásáról szóló rémmesék, amelyekből az antiszemita sajtó állandóan hemzseg. A társaság a szabadság és béke ideáljait akarja szolgálni.

Használjon rendszeresen

keleme, illatu

Szt. László

ferőtlenítő szappant, megóvja mindenemü járványos és fertőző betegségektől

Megérkeztek:

Nyári szövetség, szövetek, Tropical minden színben, Ruhavászon és buret Fehér és színes divatnadrág

DEUTSCH

Posztóáruház

Oradea, str. Avram Iancu 4.

— Kérelem. Steiner József, egy nyolc gyermekes családapa állás nélkül van, mert mint vallásos, szombatot tartó állásából, elbocsájtották. Vállalna bármilyen állást, hogy gyermekeinek kenyeret adjon. Címe: Steiner József Kornyce posta Borod (Jud. Bihor). Amig álláshoz jut, bármilyen anyagi támogatást elfogad, lapunk kiadóhivatala is továbbítja.

— Szavaztak-e zsidók a prágai városi tanácsban a vencl-téri kereszt felállítására ellen? Prágából jelentik: A városban tartandó katolikus napok alkalmából szavazásra került az a kérdés, vajjon a Vencl-téren felállítsanak-e egy óriási keresztet. A bécsi Richspost azt írja, hogy a prágai zsidó tanácsosok a kereszt felállítására ellen szavaztak. Amint a zsidó távirati ügynökségnek adott kommuniké mondja, az egész vád egyszerű kitalálás, mert a Zsidó Párt képviselője Norbert Adler, valamint Wiesmayer, a német demokrata párt zsidó képviselője, illetőleg tanácsosa, nem is vettek részt azori a gyűlésen, amikor ez a kérdés megvitatásra került. Kétségtelen, hogy egyetlen zsidó tanácsos sem szavazott a kereszt ellen, annál kevésbé, mivel ezen a gyűlésen egyáltalán nem is vettek részt.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál Oradea, Sas-palota.

*Könnyű zseke lesz,
ha este Artin-dragéet vesz!*

— Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

— Az amerikai reformrabbik reformálni akarják az elhagyott asszonyokra vonatkozó régi törvényt. New-York. Rockavay Parkban (Long Island) tartották 35-ik évi konferenciájukat az „American Rabbinical Assembly” néven tömörült reformrabbik. 150 rabbi vett részt a konferencián és érdekes határozatot hoztak az ugynevezett „agunah”-kra vonatkozólag. A zsidó törvények szerint, ha egy asszonyt férje elhagy és ismeretlen helyre távozik (elesett a harc-téren nagyon sok és nem találták meg soha), akkor az asszony többé nem mehet férjhez. A „Rabbinical Assembly” ujtása az volna, hogy már a házasságkötéskor nyilatkozatot ir alá, amely szerint, amennyiben a házasságkötés után 3 évig a férj nem ad életjelt magáról, az esetben az asszonynak joga volna újból férjhez menni. Ehez a rabbiszövetséghez azok a rabbik tartoznak, akik a Cyrus Adler dr vezetés alatt álló „Jewish Theological Seminary of Philadelphia” iskolából kerültek ki.

— Dr Rotschild saarbrückeni főrabbit letartóztatták. Genfből jelentik: Az idejuttott hírek szerint a Saarvidék új főrabbiját, aki a Palesztinába távozott dr Rülff helyébe választották meg, a napokban letartóztatták. Ez a németországi származású, de legutóbb Svájcban működött rabbi egyáltalán nem vett részt politikai ügyekben, legfeljebb csak az lehetett a „bűne“, hogy a megtámadott és vérig sértett saarvidéki zsidóság érdekeit a hitközség ujságjában megvédte. Ez elég volt a Németországhoz visszakerült Saar-vidék rohamosztagosainak, hogy a főrabbit letartóztassák.

— Szájviz essentia ára 50 lei három hónapra elegendő, patent üvegben kapható: Farkas István „Apolló“ Drogueriájában Oradea.

— Afganisztánban újabb zsidóüldözések vannak. Jeruzsálemből jelentik: Az ideérkezett jelentések szerint, az afganisztáni zsidók újabb elnyomást kell elszenvedjenek. Vörös jelvényt kell viselniük mellükön és derekukon egy kötelet és nem szabad az uccákon lovagolniuk. Zsidó asszonyoknak nem szabad a piacokat látogatni. Zsidók házaikat csak bizonyos távolságban lehet felépíteni a moséktól és nem szabad, hogy azok magasságát elérjék.

— „Forradalom“ a londoni zsinagógában. Londonból jelentik: Az angol zsidó szervezet, a „Board of Deputies“ az a szerv amelybe csaknem valamennyi angol hitközség, illetőleg templom-szervezet beletartozik. E régi és tekintélyes organizációnak legfontosabb pillére a 30 egyesületet magáfhafoglaló áskénáz zsinagóga, amelynek „The United Synagogue“ a neve. Ennek rabbija, egyúttal a brit világbirodalom grand-rabbija is. Amikor 1870-ben ez a szervezet megalakult, a parlament által elfogadott törvény alapján, akkor az alapszabályok szerint főcélja lett a templomi imarend szervezése, a temetések és a szegények segélyezése. A május 19-iki nagygyűlés előtt a legtöbb templomkörzetben a megtárgyalandó pontok közé felvették Palesztinának támogatását is. Ez nagy meglepetés volt az „United Synagogue“ vezetőinek. Megkonzuláltak jogászokkal, akik kijelentették, hogy ezt nem lehet programba venni, mert ellentétben van az alapszabályokkal. Ennek dacára a legtöbb templomban tárgyalták ezt a pontot, amelyet nagy szótöbbséggel el is fogadtak. A Golders Green-i templomkörzetnek, amely egyik legnagyobb szervezet, azt is szövétték, hogy az „United Synagogue“ nagy pénzfőlötségét is Palesztina-ügy szolgáltatába kell állítani. Remélhető, hogy rövidesen hivatalosan is programja lesz a „Board of Deputies“-nek, Palesztina felépítésének erkölcsi és anyagi támogatása.

Nemcsak a szépség és fiatalság hódít,

hanem az arányos vonalú elegáns, szép termettel, izléses ruhában megjelenő kifogástalan alak is, ami minden nő áma és ez nem elérhetetlen, ha felkeresi Kovács Sándorné specialistát (Nilgesz-telep) s nála rendel modern lüzöt, melltartót, melyek termetét még nagy aránytalanság esetén is helyrehozzák.

— Mendelsohn szobra a temetőben. Dessau város főterén állott eddig Mendelsohn Mózes, a város szülöttjének a szobra. A nemzeti szocializmus országa természetesen nem tűrhette meg a zsidó szobrát a város főterén. Csoda, hogy eddig tűrte. Azt olvassuk, hogy a polgármester rendeletére a szobrot a zsidó temető bejáratánál levő kis parkba helyezték át, mert a főterén egy másik szobornak kell a hely. Szóval felmondták és kilakoltatták Mendelsohnt. A sors ironiája. Az asszimiláció és az elnémetesedés legnagyobb és legbecsületesebb meggyőződésű harcosa visszakerült a város piacáról a gettóba. Még annál is rosszabb helyre: a temetőbe.

Félix gyógyfürdő

(Oradea mellett)

Románia Pöstyénje

49 C hőfoku naponta 19 millió liter vizet adó kénes, rádiumos hévvíz forrás Mindenféle reumatikus bántalmak, valamint nőbetegségek ellen páratlan gyógyhatásu

ujonnan berendezett

iszappfűrdők, iszappakolások, mórfűrdők és mesterséges szénsavas fűrdők, állandó orvosi felügyelet mellett.

Olcsó!

Kényelmes!

I. oszt. teljes pensió (szálloda, fürdő és háromszori étkezés

Junius és szept. hónapban Lei 200 naponta Julius és Auguszt. „ „ 240 „

II. oszt. pensió napi 100 Lei!

Gyermekek pensiója napi 100 lei!

Egész éven át nyitva! 50 %-os vasúti kedvezmény egész éven át érvényes. Különböző szórakozások: Szabadfürdő, Tennisz, Tánc, Könyvtár

Felhívás

csehszlovákiai előfizetőinkhez

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, akiknek postai befizetési lapokat bocsájtottunk rendezésére, hogy sziveskedjenek hátralékos előfizetési díjösszegeiket soron kívül számlánk javára befizetni, hogy akadálytalanul biztosíthassuk harcos zsidó organumunk megjelenését. Nagybecsű támogatásukat előre is köszönjük és vagyunk zsidó testvéri üdvözléssel: „Népünk“ kiadóhivatala.

— Molyirtók u. m.: Insecticid, Globol, Miri, Patchuli, Naftalin legolcsóbban kaphatók: Farkas István „Apolló“ Drogueriájában, Oradea.

— A danzigi zsidók panasza mennek a Népszövetséghez. Danzigból jelentik: A népszövetségi legközelebbi ülésén Danzig szabad államra vonatkozólag hét pont lesz, amely tárgyalásra kerül, többek között egyik, amely a danzigi zsidók petíciójára vonatkozik, amelyet Lessterhez, a Népszövetség danzigi megbízottjához intéztek. Ebben 100 gépelt oldalon felsorolják a sikanériákat és üldözéseket, amelynek a zsidóság Danzigban ki van téve. Konkrét pontok is vannak felsorolva, amelyekből kitűnik, hogy a danzigi alkotmányt, amely a versaillesi békeszerződés alapján készült el, számos esetben megsértették. De megsértik állandóan a párisi konvenciót, amely Lengyelország -s Danzig között létrejött és megsértik a kisebbségekre vonatkozó általános rendelkezéseket is. Konkrétumokat sorakoztatnak fel arra vonatkozólag is, hogy a NSDAP és a danzigi kormány között megállapodás létezik, amely lehetővé teszi a zsidók elleni bojkottot, amelyről rendkívül sokat szenved Danzig zsidósága. A petícióban kéri a danzigi zsidóság érdekeinek és becsületének megvédését. A danzigi szenátus hivatalos lapja a „Vorposten“ élesen támadja a zsidókat a petícióért és nem hiszi, hogy annak eredménye legyen. Lesster főmegbízott szintén panasszal él a Népszövetségnél, mivel a szenátus terrorizálja a panaszra okot találó danzigi polgárokat, azokat hazaárulóknak nevezi, holott erre a petícióra feltétlen joga van minden danzigi polgárnak.

Baia-Mare-n a Grünfeld Bumi-féle orth. kóser vendéglője, Palesztinába való utazás végett teljes berendezéssel eladó.

Hirdessen a „Népünk“-ben!!

— Japán is szeretne emigráns német-zsidó tudósokat. Tokió. A japán kormánykörökből kiszivárgó hírek szerint szó van arról, hogy számos menekülésre kényszerített zsidó egyetemi tanárt meghívják a japán egyetemekre. Mostanig még nem hívtak egyetlen zsidó tudóst sem az ottani egyetemekre, kivéve Klaus Pringheimot, aki jelenleg a tokiói zeneakadémián a dirigens osztályt vezeti. Érdekes, hogy a „Hokkai Times“ japán lap a következőket írja erről a kérdéssel: Japánnak szüksége van képzett professzorokra. A Németországból emigráló tanárok között számos olyan van, akiknek szolgálatait Japán nagyon is hasznosíthatja tudni igénybevenni. Normális körülmények között nagy anyagi áldozatokba kerülne az ilyen tudósok meghívása, azonban a jelenlegi helyzet lehetővé teszi, hogy az utazási költségeken kívül, amennyiben a japán egyetemi tanárok fizetését biztosítják nekik, úgy szívesen kivándorolnak. A japán kormány évente 50 ifjút küld ki az európai egyetemekre továbbképzés céljából és ezekre kinosan ügyelni kell, nehogy téveszmék folytán elveszzenek a kívánt cél szempontjából. Ha azonban belföldön lehetne megoldani a tanítás kérdését, úgy ez nagyon üdvös volna a japán továbbképzés szempontjából.

— Zsidók nem szolgálhatnak a német hadseregben. Amikor a napokban a német kabinet gyűlést tartott, amelyen Hitler előadta 13 pontból álló külügyi terveit, amelyet azóta a világ érdeklődése mellett fel is olvasott a nemzetgyűlésen és amelyet a rádió is közvetített, megtárgyalták a véderőjavaslatot is. Ennek az új véderőtörvénynek 15. §. szerint, minden katonai szolgálatnak előfeltétele, hogy valaki árja származású legyen. 2. pont szerint, hogy mily kivételek engedhetők meg e rendelkezés alól, azt a birodalmi belügyminiszter szabja meg a hadügyminiszterrel egyetértőleg. 3. pont szerint rangot csak árjak viselhetnek a hadseregben. A 4. pont szerint senki sem házasodhat nem árja nővel és ha mégis megtenné, minden viselt rangját elveszíti házasságával. Az 5. pont szerint háboru esetén különleges intézkedések történnek majd a nem árjakra vonatkozólag. E legutolsó rendelkezés értelmében a zsidókból, bizonyos pária-csapatokat tudnak majd szervezni, amelyek valószínűleg háboru esetén a frontok mögötti földmunkára használtatnak fel, lövészárkok ásásokra, fegyver nélkül. De lehetséges, hogy olyan helyre állítják majd őket — fegyvertelenül — ahol okvetlenül el kell pusztulniuk. Ez a hitleri véderőtörvény.

— Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

PALESZTINA

A mizrachi is — a mizrachi ellen harcol. A haifai Hadar Kulkarmel zsidó negyed városi tanácsa újból választás alá került. 21 hely volt, amelyet a „progresszívek” foglaltak el. Érdekes, hogy ezek közé tartozott a progresszív mizrachi is, meg a Hapoel Hamizrachi. Ezek 420 szavazatot kaptak, míg az ellentábor (Mizrachi, klall B.) összesen 235 szavazatot. Kiderült tehát, hogy a mizrachiba is van különféle árnyalat és a radikális Tórahütek együtt mennek a radikális nem Tórahütekkel. Így van már klall A, klall B is, van Mizrachi egyszerű és progresszív, amely utóbbi fontosabbnak tartja az „osztályharci” elapon való szervezkedést a mizrachinál is.

Interpelláció az angol alsóházban. Magyarország és Palesztina közötti kereskedelmi kapcsolatok tárgyában. Május 15-én az angol alsóházban Sir W. Hart Sugden képviselő a gyarmatiügyi miniszterhez kérdést intézett, hogy tudomása van-e arról, hogy Magyarország 1934-ben 115.000 font értékű árut exportált Palesztinába, de ezzel szemben csak 920 font értékű gyümölcsöt és egyéb árut importált onnét. Továbbá kérdést intézett, hogy hajlandó-e a miniszter előterjesztést tenni a magyar kormánytól, a palesztinai narancsra vonatkozó bevételi tilalom ügyében. Sir Philip Cunliffe-Lister gyarmatiügyi miniszter a következőket válaszolta: Ismerem a Magyarországon hatályban levő bevételi és valutakorlátozások folytán előállott helyzetet. Ez nehézségeket okoz, de nincs tudomásom arról, hogy Palesztinát illetőleg megkülönböztető intézkedések történtek. Ha tudomásomra hoznának ilyen hátrányosabb elbánást, megfontolnák tárgyává tételüket, hogy kell-e előterjesztést tenni a magyar kormánytól.

A lezáruló narancsszezon végleges adatai szerint Palesztina az idén 7.316.584 láda narancsot és grape fruitot exportált. A következőket az export a következőképpen osztott meg: Jaffa: 4.208.908, Haifa: 2.938.078, Port Said: 169.526. Az importországok között első helyen áll Anglia 73 százalékkal, utána következik Németország 7 százalékkal, Németalföld 5 százalékkal, Svédország, Dánia, Norvégia, Finnország összesen 5 százalékkal, Franciaország, Belgium 4 százalékkal, Lengyelország 2 százalékkal, Románia 2 százalékkal, többi országok 2 százalékos részesedéssel.

Palesztinai árak ezentúl származásuk jelölül, külön speciális jelzéssel lesznek ellátva, hogy a vevő minden nehézség nélkül tájékozódhassék az áru eredetéről.

A palesztinai textiliparban nacionalizációs szempontok miatt az Argaman Textile Dye Works Ltd. és a Keshet Ltd. gyárak fuzionálnak olyképpen, hogy a Keshet Ltd. részvényeit az Argaman Ltd. veszi át. Mindkét gyár fertő és kikészítő telepei tovább fognak működni, de a működési területek pontosan el lesznek határolva az egymás közötti verseny kizárásával mindkét gyár speciális területeken fog dolgozni.

Palesztina és Románia kereskedelmi kapcsolatait a román kormány minden eszközzel támogatja. Az állatexport az 1933 évben Romániából Palesztinába 956 drbot regisztrált. Az 1934 évi statisztika szerint ezen szám 5000-re emelkedett.

A román kormány elhatározta, hogy a Haifa-Konstanta vonalon az utasforgalom lebonyolítására három darab 7000 tonnás személynézáló hajót vásárol. — Manoilescu-Strunga kereskedelmi és ipari miniszter a további kapcsolatok kimélyítése érdekében Palesztinába utazik.

A narancsosok súlyos kárt szenvedtek. A legutóbbi meleghullám igen nagy károkat okozott a narancsosokban. Szakemberek szerint a legközelebbi narancs-szüretkor,

A beregszászi kongr. (chószid) hitk. új elnöke: Klein Sámuel elnök, Weiszberger Mór és Keszenbaum Géza alelnökök, Fleischmann Lipót ellenőr, Fuchs Izidor pénztárnok.

Haifában az arab ifjuság konferenciáján rezolúciót fogadtak el, amely szerint, ha a kormány tovább folytatja zsidóbarát politikáját, úgy magy tiltakozó gyűlésekkel fogják azt ellensúlyozni.

Az Irak petroleum társaság október havában egy új parajel olajesővet fektet le Kirku és Haifa között, hogyha esetleg az egyik vonalon valami zavar állana be, pótolni lehessen és arra az eshetőségre is elkészüljenek, ha nagy mennyiségű petroleumra volna szükség.

Pilsudszky marsall halála Palesztinában is mély benyomást keltett, főleg a lengyelországi zsidóság körében. Az újságok külön kiadásban közölték az eseményt és a tel-avivi lengyel kolónia gyászülést tartott, ahonnan fellkeszték a lengyel konzult és kondoleáltak neki. Számos szervezett gyászistentiszteletet is tartott Pilsudszky halálával kapcsolatban.

Erős arab visszavándorlás indul meg Palesztina felé. Az „Official Gazette” közli, hogy márciusban 6800 zsidó vándorolt be az országba közöttük 558 mint „főkés”. Azonkívül 1150 egykori zsidó és 3148 arab lakos szállt partra, akik korábban Palesztina lakói voltak. Ehhez a visszavándorláshoz az adott impulzust, hogy az országban erős a prosperitás. A lakosság összsaprodása 1935 március havában 14.072 lélek.

Huszonöt új zsidó település Palesztinában. Az utolsó évben egyéni és mezeti tőkével 25 új zsidó kolónia létesült, amelyekből négyet német zsidók alapítottak. Ez utóbbiakban 800 német zsidó család települt le. Összesen 1.300.000 dunam földbirtok, fölöt rendelkezik.

Tel-Aviv terjeszkedik. Amint a „Hajarden” írja, az angol kormány 700 dunam földet adott a Jarkon folyón túl a városnak, hogy ott egy új városrészt alapítsanak. Amint Dizengoff polgármester kijelentette, az angol kormány szívesen látja, ha Tel Aviv észak felé terjeszkedik. Az utóbbi napokban egy új nagy lakóház blokkot kezdtek építeni, amelyben 90 munkáslakást építenek amelyekben 260 lakószoba és egyéb helységek épülnek.

Certifikátok „csak nőtlenek” számára. A sedule, amelyet a Jewish Agencynek átadtak, egy száznak, hogy abból 1865 férfi és 2165 női certifikátot adtak ki, kizárólag egyedülálló személyek számára a többi családfenntartóknak. Ez az első eset, hogy kimondottan nőtlen emberek részére adtak ki certifikátot, míg nők számára már adtak ki korábban magános certifikátokat.

Ha utazását Palesztinában kellemesen akarja lebonyolítani, ha pontos információt, tanácsot, vagy utbaigazítást óhajt, arra illetékes szakértőtől, aki a palesztinai helyzetet ismeri, úgy forduljon bizalommal az M. IMAPOLSKI vezetése alatt álló „ZION LLOYD”

București Calea Victoriei 33. utazási és turisztikai irodához, vagy ennek erdélyi fiókjaihoz.
Képviselő Oradeán: **Balázs Miklós** str. Ciorogariu 15. vagy str. Alexandri 34
Képviselő Clujon: **Dr. W. Neumann** str. Berthelot 12.
„Baia-Mare Biroul de Voiaj „Hermes”
„Sighet **Steinmetz**, Calea Bogdan Vodă No. 33.

198.000 zsdó vándorolt be 1919-től 1934-ig Palesztinába. Így jelenti ezt hivatalosan a Jewish Agency. A rekordszámot az 1934 év tartja, amikor több mint 42.000 zsidó vándorolt be az országba. Ugyancsak a Jewish Agency jelenti, hogy 1935 első négy hónapjában 19.710 zsidó vándorolt be, addig a múlt év hasonló időszakában 10.195 ember vándorolt be.

Biatik- emlékmű Tel Avivban. A város által összeállított zsidó egyhangulag elfogadta Mokady szobrász tervét, egy Biatik- emlékmű elkészítésére.

Palesztina területét kibővítik Szyriának rovására és az arra vonatkozó megállapodások Anglia és Franciaország között már megtörténtek. Rövidesen tehát kijebb helyezik a mai Palesztinának határvonalait.

Kfar Smuts néven május 15-én új kolónia alapkövét fektették le az Emek Sebulunba (Haifa-bay vidék), amely az egykori délnyugati miniszterelnök, jelenlegi igazságügyminiszter Smuts generális nevét fogja viselni. Ismeretes, hogy Smuts generális azok közé tartozik, akik befolyásolták Balfourt, hogy a deklarációt kiadta és később is mint a zsidóság őszinte barátja, többször beigazolta ebbeli álláspontját.

Tel Avivban a városi tanács elhatározta, hogy az elhagyott gyermekek kérdését nagyszabásúan akarja megoldani. Intézetek és napközi otthonok létesülnek és különleges iskolák gyengeelméjű gyermekek számára. Azonkívül egy iskolaszamotórium testileg gyenge gyermekek részére. Ezzel az akcióval kapcsolatban szakiskolákat is létesítettek, leányok részére főzőiskolákat, árvaházakat a kolóniákon. Egy gyermek részére szükségét ésszeg évi 12 fontot tesz ki.

Katonai problémák Palesztinában. A High Comisioner Sir Artur Wachoupe most érkezett vissza egy heti sziriai tartózkodásából, ahol a francia főlkormányzóval tárgyalta. Amint a kiszivárgott hírek jelzik, a sziriai-palesztinai határon nagy változások lesznek és a kereskedelmi egyezményt újították meg a két ország között. Azonkívül fontos katonai problémákat is megtárgyalta a két főlkormányzó.

A palesztinai kormányzó bagdadi látogatása, a Palesztina és Irak közötti kereskedelmi kapcsolatok fejlesztését célozza. Sir Arthur Wachoupe különben személyileg is élénk részt vesz az ország valamennyi gazdasági problémáiban. Az Akkóban megtartott mezőgazdasági napon is megnyilvánul gazdasági szakértelme és a speciális problémák iránti érdeklődése. Irak és Palesztina között a kapcsolatok még aránylag kezdetleges stádiumban vannak, de remélhető, hogy a kormányzó szakszerű kezelésével a kapcsolatok kifejlődését magyban elő fogja segíteni.

Harc a tuberkulozis ellen. Orvosi vélemény szerint a jeszivban körülbelül 3000 tüdőbeteg van, akik között sok a gyermekbeteg is. Most azon igyekeznek, hogy egy átfogó nagyszabású akcióval legyőzzék ezt a nép-betegséget megfelelő kórházak szanatóriumok, orvosi és ápolószemélyzet beállításával. Jelenleg összesen 107 ágy áll tuberkulózisok rendelkezésére, holott legalább 300 ágyra volna szükség. A tüdővér, elleni tígá, a Keren Kajemet(6) 100 dunam területet kapott a jeruzsálemi magaslaton Kir-ath Anavim mellett, ott építik fel majd a szükséges épületeket, amelyhez 15000 fontra van szükség. Számos zsidó hitközség pénzügyi adományokat juttatott az építkezések megkezdéséhez, a Histaadrut betegsegélyző egyesülete nagyobb összeget juttatott szintén erre a célra.

Hogyan és miért szakították el Transzjordániát Palesztinától?

Érdekes visszaemlékezés Lawrence ezredesről

Lapunk legutóbbi számában megemlékeztünk arról, hogy Lawrence ezredes, ez a legendáshírű angol katoná, motorbicikli szerencsétlenség folytán súlyosan megsebesült. Lapzárta után kaptuk a hírt, hogy Lawrence a szenvedett sérülésekbe belehalt. Ezzel kapcsolatban L. B. Namier, aki régebben a Jewich Agency politikai ügyeinek titkára volt, nyilatkozik az ezredesről, aki az arab kérdés legjobb szakértője volt az angol színterben. Arra vonatkozólag, hogy milyen érzelmeikkel viseltetett a zsidó Palesztina iránt. A „Manchester Guardian”-ban közölte emlékezéseit Namier, amelyből a következőket vesszük ki: „Lawrence of Arabia” ahogy nevezték, nem volt a cionizmus ellensége. Egyikben azt mondta, hogy a cionizmus problémája, a harmadik nemzedék nagy kérdése. A mai bevándorlók unokái fogják csak végleg eldönteni tudni, hogy a zsidó Palesztina sikerül-e vagy sem. De a mai sánssok úgy mutatják, hogy ez a kísérlet nagyon eredményes lesz. Érdemes vele foglalkozni és harcolni érte. A környező arab nép is csak hasznát fogja látni egy morálisan és anyagi szempontokból is felettük álló zsidó közületnek. Lawrence hajlandó volt az angol kabinet előtt is mindenkor sikraszállni a zsidó Palesztina érdekében.”

Hogyan szakították el Transzjordániát Palesztinától? Namier professzor erre vonatkozólag is érdekes visszaemlékezéseket közöl Lawrence ezredessel kapcsolatban. Kairóban 1921-ben határozták el, hogy Transzjordánia elszakad Palesztinától. A kairói határozatot Londonban dolgozták ki. Előbb úgy határoztak, hogy ez az ország rész integráns része marad mindenkori Palesztinának és ez a terület is szabad bevándorlási hely lesz a világ zsidóságának. Kairóban azonban mást határoztak és ennek oka a következő volt. Amíg a konferencia ülésen volt, a helyes Abdullah előnyomult Transzjordánia felé, hogy a szíriai francia csapatokat megtámadja. — Hogy elő-

Százezer lengyei zsidó Palesztinában. Mint a varsói statisztikai hivatal ideérkezett jelentései mutatják 1920-tól 1934-ig 88.856 zsidó vándorolt be Lengyelországból Palesztinába. Csaknem minden évben növekedett a Lengyelországiak száma. Így legutolsó évben 18.329 lélekszámmal szaporodott. Ma már 100.000 a lélekszámuk.

43 országból vándoroltak be a zsidók 1934-ben Palesztinába. A palesztinai kormány hivatalos jelentése szerint 42.359 személy vándorolt be a múlt évben. (Nem hivatalos adatok szerint 48.000.) Ezek nem kevesebb, mint 43 országból vándoroltak be. Az élen halad szám tekintetében Lengyelország: 18.829 lélekszámmal, utána Németország 7010 (ebből nincs benne a Németországból bevándorolt, de nem német 1585 zsidó.) Ausztria: 720, Görögország: 1594, Jemen: 1307, Egyesült Államok: 1028, Litvánia: 900, Lettország: 886, Csehország: 706, Oroszország: 578, Törökország: 343, Bulgária: 212, Magyarország: 194, Anglia: 153, Hollandia: 100, Franciaország: 91, Belgium: 70, Kanada: 49, Danzig: 44, Egyiptom: 42, Svájc: 38, Argentína: 31, Dél-afrika: 29, Mexico: 24, Brazília: 23, Brazília: 18, Uruguay: 15, Szíria: 12, Irak: 12, Luxemburg: 8, Svédország: 7, Spanyolország: 7, Finnország: 6, Ausztrália: 5, Norvégia: 4, Kostanica: 4, Dánia: 3, Kína: 3, Saarvidék: 2, Guatemala: 2, Nicaragua: 2, Panama: 1. Ezenkívül 520 személy vándorolt be, akiknek nem volt állampolgárságuk, a 26.400 tunicaiából csak 21.000 ment vissza, a többi az országban maradt.

nyomulását megakadályozzák, arra pénzt és katonát kellett volna áldozni. De mert ezt nem akarták az angolok, tárgyalni kezdtek vele és erre három alternatíva állott rendelkezésükre. 1. Egy brit garnizont kell tartani Transzjordániában. 2. Egy benszülötök uralma alatt álló, angol fennhatóságú tartományt. 3. Transzjordániát átengedni a franciáknak. Az első pontot nem fogadták el azért, mert nem akartak pénzt és katonát áldozni és a Jordán tulpártján erőmegfeszítéket tenni. Az első terv tehát kikapcsolódott. Hátra volt az a megoldás, hogy Abdullaht rábeszéléssel megállásra bírják. Mert ha tovább folytatja előnyomulását, akkor a franciáknak meg kellett volna szállania Transzjordániát. A legjobb volt tehát egy „brit Abdullaht” tartani ott, mert 1921-ben nem volt más választás. Ugyanakkor

mondotta Lawrence, hogy 400 igazi brit katonával nem volna semmiféle probléma Palesztinában. Sokat beszélt a legendáshírű ezredes a zsidók palesztinai jövőjéről.

Sokat és sokszor fog még Lawrence neve feltűnni a világsajtóban. Legendakör veszi már is körül ezt a furcsa, kalandoséletű embert, aki az „Intelligence Service” szolgálatában álló kém, elsőrendű intrikus, bátor harcos és simulékony diplomata volt. A világháború alatt rendkívül nagy szolgálattal tett a Közelkeleten, az angol érdekek védelmében és sokan úgy vették tevékenységét, hogy az a pán-arab birodalom összekovácsolásának szolgálatában állott Német angol lap szerint, ezért a Palesztina gondolat távol állott tőle (Namier egészen másképpen ad fotografiát róla.)

Koronázatlan királya akart lenni az arab-mohamedán világnak Ázsiában és ez részben sikerült is neki. A palesztinai erős fejlődés ugyan más belátásra bírta Lawrence-t is, azonban kétségtelen, hogy érdekes figurája volt az angol politikai intrikákat szövő köreinek, amelynek átfogó politikáját Lawrence jól megértette és nagyon sokat áldozott is érte. Ma már legendakör alakult köréje és a zsidóság is úgy könnyelheti el, mint aki legújabb történetben, ha a háttérben bár, de szerepet vitt.

Carei csendélet...

Levél a szerkesztőhöz

Egy vidéki előfizetőnk levelet intézett hozzánk, amelyet minden kommentár nélkül közlünk és kérjük, hogy olvasóink maguk alkossák meg véleményüket arról, hogy hova vezet a gyűlölködés és mennyire megméltatja az ifjuság lelkét. Hova jutnak, ha már ennyire tozódik a gyűlölködés és ellenségeskedés?

Ime a levél. Indítatva érzem magam, hogy a következőket megírom a „Népünk”-nek, mivel tudom, hogy minden igaz zsidó ügyért sikra száll. E héten a hetivásárra betartam Careibe és elmentem imádkozni az Écz-Chaim imaházba. Sajnálatos láttam, hogy a semoné eszré imánál bejött a templomba egy pájessos 8-9 év körüli gyerek, akin a kalap alatt kis apka is volt és amikor a gyereket meglátta egy Glattstein nevű itteni lakos, intett a sámesznek, (beszélni nem szabad volt neki, mert az Urat dicsérte), hogy dobja ki a gyereket. A sámesz szót fogadott, megfogta a gyereket a gallériánál fogva és kidobta az ajtón. Judignálódva kérdeztem azután, hogy miért reptették ki ezt a gyereket és mi a büne? Mire megtudtam, hogy egy Mermelstein nevű saturnarei nemrég elhunyt zsidó gyermeke, aki most apa és anya nélkül teng-leng a világban egy Weisz Jenő nevű áldozatkész carei terménykereskedő vette önzetlenül pártfogásába, akinek azonban van a jószive ellenére egy rettentő nagy büne, hogy a szaploncai főrabbi hive és ezért ment Glattstein ur, hogy mikor kerül sorra kaddisra és amikor ki kaddist akart mondani apja után. A szegény gyerek künn az udvaron hallgatózott, hogy mikor kerül sorra kaddisra és amikor hallotta, hogy sor kerül az imára ismét belopózik a templomba és hangosan kezdi mondani a jiszgadalt. De alig kezdi el, a sámesz hősi nekirugaszkodással smét megfogja és kidobja. A gyerek ezután sirva, elkeseredetten az udvaron mondja el a kaddist, amelyet egyedül én hallgattam végig. Kérdelem Önöket, hogyha ilyen embertelen zsidók léteznek, miért nem lehet ez ellen valamilyen módon védekezni? Tisztelettel: Egy vidéki előfizetőjük.

Eddig a levél. És hogy egyidejűleg még jobban illusztráljuk a carei csunva eseményeket, más oldalról informálnak arról, hogy Horovitz Abis főrabbi feleségét néhány nap-

pal ezelőtt a teitelbaumi hívek megtámadták és őt is megverték. Asszonyok, férfiak vegyesen estek neki, hogy megszegyenítsék és elkésersítsék, mert hátha ilyen alapon vehetik el kedvét a főrabbinak, hogy továbbra is Careiben lakjék? Így nezd ki a carei zsidó csendélet...

Schwartz Menyhértné

orth. zsidó leánynevelő intézete-internátusa
ORADEA, str. Ep. Giorogariu No. 8.

Nyaralattásra gyermekeket és felnőttek részére a Püspökiúrdőben
Felnőtteknek napi penzió 120.— leitől
Gyermekeknek havi 2200.— leiért
lakás, bő ellátás, hizókura, fürdő
és állandó felügyelet. — Ertekezni
az Internátusban.

Ujabb 4500 zsidó kap letelepedési engedélyt Biro Bidsan-ban

Moszkva. A szovjet kormány elhatározta, hogy 1935—36 évi települési évben a Biro Bidsani önálló zsidó köztársaság területére 1000 zsidó külföldi családot és 500 egyedül álló embert enged letelepedni, összesen 4500 zsidó személyt.

— Gewesener Pressburger Bocher, welcher die hebraische, rumänische, deutsche und ungarische Sprachen in Wort und Schrift beherrscht, sucht Stelle als Erzieher oder Hauslehrer. Hat auch kaufmännische Kenntnisse. Adresse in der Redaktion.

— 20 éves, csinos, szép leányunknak megfelelő partit keresünk. Négy nyelven beszél, házias, szolid, jónevelt, vallásos zsidó család. Nagyobb csekkorona hozományval rendelkezik, keresünk megfelelő férjet, harmincon aluli orvost, gyógyszerészt, vagy ügyvédet, aki minden tekintetben méltó férje lenne. Csak komoly részletes ajánlkozók irjanak lapunk kiadóhivatalába „Ideális parti” jelígyére. Diszkrétció biztositva.

Ime

EGY DISZTINGVÁLT URIEMBER

A jó ruha mindig bizonyos tekintélyt kölcsönöz. Ehhez azonban nincs szükség okvetlenül új ruhára, hanem tisztára. Ugyanez az eset a cipőnél is.

A tiszta cipő az előkelőség atmoszféráját teremti meg. Beléphet valaki piszkos cipőkkel egy irodába, vagy egy lakásba? Nem! Hogy ettől a kellemetlenségtől meg legyen óva, csak egészen csekély, de állandó munkára van szükség: tisztítsa minden féle színű cipőit olyan krémmel, amely a „GLADYS” minőségi márkát viseli.

Ezzel a végig tiszta, használatban gazdaságos krémmel minden dobozáért szavatolunk.

GLADYS

A GLADYS-krémmel való mindennapi kezelés a cipőknek fényt és eleganciát kölcsönöz.

A német rendőrség nagy hitlerellenes összeesküvést leplezett le Danzigban

A danzigi rendőrség napokon át tartó nyomozás után nagyszabású kommunista szervezkedést leplezett le. A szervezkedés célja a rendőrség megállapítása szerint az volt, hogy

Keletporoszországban torradalmat készítsenek elő. A torradalom végcélja Hitler és a horogkeresztes uralom megbuktatása lett volna.

A szervezkedés élén Wegler Rudolf volt biradalmi képviselő állott, akit tizenöt társával együtt letartóztattak. Ezenkívül lefoglaltak rengeteg röpiratot és egyéb lázító tartalmu nyomtatványt és könyvet. Az iratokból kiderült, hogy

Szovjetoroszországban 200 ezer főnyi légió áll állandó kiképzés alatt, amelynek célja, hogy alkalmas pillanatban behatoljanak Németország területére és ott kikiáltásuk a proletárdiktatúrát.

A légió tagjai kizárólag németek és legnagyobb részben a Hitler-uralom óta Németországból emigrált marxistákból rekrutálódtak.

A danzigi rendőrség egyébként tovább folytatja a nyomozást ebben az ügyben, — amely előreláthatólag a közeli napokban újabb szenzációs leleplezéseket fog hozni.

Új kinevezések a jeruzsálemi egyetemen

Jeruzsálem. Az egyetem szenátusa — a Hadassa kórházakkal egyetértőleg elhatározta, hogy az egyetem orvosi fakultását megnyitja. Professor Zondek-et, a gynecologia professzorát már ki is nevezték (ma ő vezeti a Hadassa nőosztályát.) Brutzkus professzort kinevezték a mezőgazdasági tan szék tanárává. Brutzkus tanár mögött évtizedes oroszországi és németországi tapasztalat áll, akinek számos nagyfontosságú műve jelent meg eddig. Ez a tanszék a Keren-Kajemet segítségével létesült.

Rövidesen az egyetem fiziko-kémiai tanszéke is betöltésre kerül, amelynek tanára prof. dr. Farkas László lesz, aki jelenleg a rehbóti Shieff-intézetben kísérletezik. (prof. Farkas László az Oradeáról elszármazott világhírű fiatal tudós, akiről már lapunkban többször megemlékeztünk.)

Dr. Lachman Berlinből is ideérkezett, aki eddig a berlini állami könyvtárak zenei részének igazgatója volt. Zsidó és keleti zenét fogja tanulmányozni.

Prof. Halberstädter vezetésével rádiobiológiai tanszék is létesül. Asszisztense lesz dr. G. Goldhaber. Végül a rák-kutatás céljából is tanszék létesül, amelynek vezetője dr. L. Doloszhanszky lesz.

— Bratislavában megalakult az antiszemitizmus elleni liga helyi csoportja. Egy emigrált író iniciatívájára megalakult Bratislavában az antiszemitizmus elleni nemzetközi liga helyi csoportja. A szervezet feletti protektorátust másfelekezetiek neves egyházi funkcionáriusai, valamint a tudományos és gazdasági élet prominensei vállalták. Örvendetes szimptoma ez, ha tekintetbe vesszük, hogy egy olyan erősen zsidó-karakterű városban, mint amilyen Bratislava, egy ilyen szellemű szervezet bontogatja szárnyait. A zsidóság kiválóságai is részt kérnek a munkából, ami természetes is. Szükséges ez azért is, mert ha van is — sajnos — nézeteltérés zsidó és zsidó között, kell legyen legalább ez az egy alap, amin mind-

Megnyilt

GROSZ orth. kóser **étkeзде**

Oradea, Piața Unirii 16 alatt az udvarban Holdas templommal szemben.

Abonenseket, lakodalmak és bankett rendezéseket vállalunk.

nyájan egyesülhetnek és ez az antiszemitizmus elleni küzdelem kérdése. A prágai központ mint a bratislavai helyicsoport minden erejével azon lesz, hogy legelőször elensúlyozza azt a kulturmérgezést, amelyet nagy apparátussal intéznek a csehszlovák köztársaságban is, azok a német elemek, amelyek a legutóbbi választáskor oly sok szavazatot kaptak. Nagy és súlyos feladatok hárulnak erre a ligára. Így dolgozni kell a tömegek felvilágosításán, hogy azok kellő értékére szállítsák le a Cion bölcsel-

nek jegyzőkönyvét és a hozzá hasonló szennyirodalom termékeit, harcolni kell a szigorú vasárnapi munkaszüneti törvény enyhítése, a titkos és nyílt numerus claususok ellen, amely nem csak a tudomány csarnokaiából, hanem a szabad hivatások mezejéről is ki akarja szorítani a zsidó elemet. Praktikus célkitűzés is kell legyen az antiszemitizmus elleni közölgésnek is, ez a véleménye a csehszlovákiai zsidóságnak, mert lanyha nyilatkozatok gyenge hatóerejével nehezen lehet leküzdeni a mindjobban erőszakoskodó antiszemita front előretörését. Remélhető, hogy a megalakuló liga, minden tekintetben eléri célját és a zsidó ellenes hangulatot, munkásságával ellensúlyozni fogja.

A vese, hólyag epe és gyomorbetegségek legbiztosabb gyógyszere a paptamási „LITHYNIA” ásványgyógyvíz

Udit. Kapható mindenütt! Gyógyít

Lerakatok:

Oradea. Főlerakat Str. N. Filipescu 23. Telefon: 1-76.

Arad. Kardos M. utócai Str. Eminescu 16. Telefon: 6-86.

TIMIȘOARA. Kardos M. utócai Str. Vladimirescu Tudor 30. Telefon: 21-24.

CLUJ. Vilromin Cal. Reg. Ferdinand 70. Telefon: 9-47.

SATU-MARE. Moskovits Béla Str. Corvinilor 19

TG.-MURES. Csiky Emil.

CA. EI. Frații Ludescher Str. Gen Moșoiu 4.

BUCUREȘTI. Str. Academia 8. Telefon: 381-40.

— Az amerikai revizionisták becsületbiróság elé állítják Einsteint New-Yorkból jelenti az ITA: Néhány héttel ezelőtt az egyik new-yorki pészach ünnepségén Einstein professzor beszédet tartott, amelyben a revizionisták a cionizmus „belső ellenségeinek” nevezte, akik „a nemzeti propaganda ürügye alatt támogatni akarják a destruktív telekspekulációt Palesztinában, kizsákmányolni a dolgozó népet és jogaiktól megfosztani. A revizionizmus azoknak az árthatmas erőeknek a megtestesítése, amelyeket Mózes bölcs előrelátásában lehetetlenné akart tenni, amikor a maga minta-kódexét megalkotta a szociális igazságok alapján”. A revizionisták — folytatta Einstein — megakadályozzák, hogy a velünk fajlag rokon arab néppel békés és barátságos együttműködés fejlődhesen ki. Ezen beszéde mint az amerikai revizionisták vezérei felszólították Einstein professzort, hogy jelenjen meg egy becsületbiróság előtt és bizonyítsa be azt a kijelentését, hogy a revizionisták felelőssek a palesztinai telekspekulációért és hogy a népet ők akarják kizsákmányolni.

BADEN bei Wien

Ausztria legnagyobb gyógyfürdője. A legideálisabb nyaralóhely. Elsőrangú szanatóriumok, szállók és pensiók, Sport, kirándulások, szórakozások, üdülőversenyek.

világhírű termálstrandfürdő

CUTENBRUNN Szanatórium

Pormentes gyönyörű hely, hatalmas ősi park közepén. A Kurpark és a kaszinó közvetlen közelében. Magyar családok évtizedes, közszeretnek örvendő helye. A legökéletesebb komforttal. Magyar orvosok. Szórakozások.

Dr. LAKATOS szanatóriuma

A páratlanul szép Helenentalban, szemben a strandfürdővel. Mérsékelt pauszárak úgy a pensióra, mint az összes kurákra. A legnagyobb komfort. Elsőrendű diétás konyha. Az összes gyógytényezők, óriási park.

HOTEL BRISTOL

A város szívében. Ismert kitűnő étterem és kávéház. A legökéletesebb komforttal berendezve. Magyarok régi és kedvelt badeni szállodája. Mérsékelt árak. Kitűnő konyha.

HOTEL STADTWIEN

A magyarok régi találkozó helye. Kitűnő és ismert étterem. A bárban a híres Golz ül a zongoránál. Mindig kellemes hangulat. Olcsó árak!

KUR-CASINO BADEN BEI WIEN

Rulett -- Chemin de fer -- Trente et quarante

==== Egész éves üzem! ====

Hétről-hétre

Róma. Az olasz rabbiszeminárium elhunyt igazgatójának emlékére elhatározták, hogy S. Margulies professzor összegyűjtött műveiből diszkiadást rendeznek sajtó alá.

London. A klall cionisták világszervezete az angol és amerikai cionisták kívánságára nem május végén, ahogy tervezték, hanem június 11-ére hívja össze Krakóba az általános cionisták konferenciáját. — Az angol zsidóság nagyszabású akciót kezdeményezett a lengyel zsidóság anyagi felsegítésére. E célból nagygyűlést tartottak a londoni hitközség székházában, amelyen beszédet tartottak Lasky Neville, dr. M. Gaser főrabbi, Nahum Sokolow és prof. Selig Brodetzky, valamint számos más személyisége az angol zsidóságnak.

Berlin. A kereskedelmi kamara egy határozata szerint nem engedik meg, hogy zsidó cégek a „deutsch“ szót cégtáblájukon használják, mivel az megtévesztheti a vásárlókat, mivel ezt a szót, csak árják jogosultak használni. — Május 21-én, Lag beomer napján nyílt meg a Rambam tanház. Dr. Altman rabbi örömeinek adott kifejezést a megnyitás felett és köszönetet mond a Mizrachinak, hogy vele karöltve megvalósíthatták ezt a tervet. Dr. Harry Levy rabbi a Mizrachi nevében beszélt. Utána dr. Josef Carlebach altonai rabbi tartotta meg első előadását a „Midrasch világa“ címen.

Saloniki. Saloniki főrabija, dr. Zwi Koretz, aki egyuttal egész Görögország főrabija is, Athénben különösen megtisztelő fogadtatásban részesült. Egy katonai diszörséget állítottak lakása elé, és Kotzia diszöbedet adott tiszteletére, amelyen Chrysostomes érsek is résztvett, a görög-ortodox szinódus elnöke, aki a főrabival igen szívélyesen és hosszasan elbeszélgetett.

Danzig. A „Danziger Echo“ című egyetlen zsidó lapot, amely ott megjelenik, a hatóságok elkobozták, amivel erőteljes sokkben tiltakozott az ellen, hogy a hatóságok eltűrik a nemzeti szocialisták propagandáját a zsidók ellen, azon a címen, hogy ők az okai a danzigi pénzeszközöknek részbeni devalvációjának.

Antwerpen. Ötven zsidó emigráns, akik a hitleri éra beköszöntésekor Braziliába vándoroltak, nem tudták megtalálni egzisztenciális lehetőségeiket és ezért visszajöttek Európába és jelenleg egy belga kikötőben várják, hogy hova is tudnának továbbjutni.

Lipce. Lipce város főpolgármestere intézkedett, hogy a zsidókról elnevezett utcák átkereszteltesse más nevekre. Ezek az Ábrahám és Eitinger-strassek, amelyeket zsidó filantrópok után neveztek el, valamint a Jadassohn, Mendelsohn, Mosche'ez, Plaut és Simson-uccákat és a Simson-hidat, ezentul másképp fogják hívni.

Dünaburg. Az utóbbi időkben ismeretlen elemek azt a hírt terjesztették el, hogy egy nemzsidó leányt, rituális célokra a zsidók megöltek. Ezek a felelőtlen hírek nagy nyugtalanságot keltettek a zsidóság körében, mert félni lehetett, hogy a tömeg ennek alapján megtámadja a zsidókat. A hatóságok azonban idejekorán közbeléptek és hosszús nyomozás után sikerült a hírek értelmi szerzőit kinyomozni. Ezek után a zsidók elleni hangulat elcsendesedett.

München. Május 19-én számos zsidó lizlet kirakatait és portáléit ismeretlen tettesek összetörték. A rendörség nem találta meg a tetteseket. A biztosítótársaságok nem akarják a károkat kifizetni, mivel a vandalizmust — szerintük — provokátorok okozták.

Genf. A Népszövetség az állandó mandátumbizottságba, az elhunyt francia tag, M. Merlin helyébe, Fr. Manceront nevezte ki, aki régebben Résident General volt Tunisban és francia nagykövet Kopenhágában. — A kivándorlási bizottság jelenleg Genfben idöző főttkára, Wurfbain nyilatkozott a sajtónak, amelyben megcáfolja azt a hírt, mely szerint James G. MacDonald, aki a bizottság elnöke, visszaadná megbízását.

Varsó. Pilsudsky marsall kívánságára agyát tanulmányozás végett átengedte a vilnai egyetemnek ahol a zsidó dr. Maxmilian Rose, mint a vilnai egyetem tanára és a lengyelországi agy-vizsgáló intézet vezetője tanulmányozza és annak eredményét a nyilvánossággal is közölni fogja.

London. A Board of Deputies elnöke, Neville Lasky, Burnley város bírása lett, mivel az eddigi bírót, N. B. Goldie-t Manchester város bírájává nevezték ki.

Wien. Az „Antiszemita Szövetség“ címen megalakítandó pártokon felülrö zsidóellenes szövetkezés gyűléseit a kormány betiltotta.

New-York. Herbert Lehman, New-York állam kormányzója aláírta azt a dekrétumot amely szerint a new-yorki zsidó tanítóképző ezentul főiskolaként kezelendő. Ez a dekrétum különféle privilégiumokat biztosít a zsidó szemináriumnak. Így többek között tudósokat hívhat meg, a kvótán felül az Egyesült Államokba és külföldi tanulókat is felvehet, akiket nem számítanak a bevándorlási létszámba.

Varsó. A varsói judaisztikus könyvtár 30.000 zloty kölcsönt kapott az államtól, amely lehetővé teszi, hogy a nagy zsinagóga mellett felépített nagy könyvtárepület építkezését befejezzék.

Sévres. Az itteni kerámiai nemzeti muzeumban a híres zsidó keramikusknak és festőművésznek Rybaknek reprezentatív kállitása megnyílt.

Olcso árak!
Helle & Deutsch
Kalapgyár
Ierakutában
Nicolae Jorga
21.

Nagy választék! Kalapok javítását vállaljuk.

— Feljelentették Brach Salamon kosicei főrabbit, mert állítólag nem csehszlovák állampolgár. Kosiceröl jelentik: Különös ügyben indított nyomozást a kosicei rendörség. Feljelentették ugyanis Brach főrabbit, hogy hamis adatok alapján foglalta el a kosicei főrabbi széket, mert nem csehszlovákiai állampolgár. A feljelentők szerint annak idején Brach főrabbi levelet irt a kosicei hitközséghez, még Carei főrabbi korában, amelyben közli, hogy nem hiszi, hogy elfogja tudni foglalni a főrabbi stallumot, mert nem cseh állampolgár. Mindezek dacára néhány hét múlva, megfelelő iratokkal felszerelve, megjelent Kosicen és beiktatták. Az ügyből kitetszik, hogy a főrabbi ellenségei minden eszközt megragadnak, hogy ártisanak a főrabbinak. Az eset a legnagyobb felháborodást keltette még azokban a körökben is, ahol nem nagyon szeretik a kosicei főrabbit. Annál kevésbé, mert hiszen ez közönséges „meszire“, ami az ottani hatóságok előtt csak ledegralálja a zsidók tekintélvét.

Zsidó humor és kis zsidó történetek

LEGYEN MÉG EGY...

R. Jisraelhez, a koznici magidhoz jött egy zsidógyűlölő gyermek, a gróf és kérte áldását, hogy mielőbb egészséges gyermeke szülessen. A rabbi nem akarta elutasítani a béke miatt, felelte a szeméit az ég felé és szölt:

— Világok Ura, mennyi gój van a te világodban, legyen még egy!...

SHAKESPEARE ÉS JESAJÁS

Hermann Cohentől, a nagy filozófustól kérdezték: „Mit szöl hozzá, hogy egyesek bebizonyítják, hogy Shakespeare zsidó volt?”

— Nekem, — mosolygott a filozófus, — nekem elegendő, hogy Jesajás zsidó volt.

A BOLTOS RABBI

Vilnában volt egy rabbi Mose Krémernek hívták. Mert csakugyan volt boltja, amelyet a felesége vezetett, ő maga pedig ült és tanult. Mikor a vilnaiak rabbjukká választották, kikötötte, hogy semmiféle fizetést nem fogad el, hanem továbbra is a boltjából akar élni. Nemsokára R. Mose feltűnő bőséget észlelt a házában. „Talan titokban fizetést veszel át a részemre?” — kérdezie a feleségét. Isten ments, — hangzott az asszony felelete, — de amióta rabbinak választottak, az egész városból idejönnek vásárolni. R. Mose Krémer erre elővett egy darab papírost, pontosan felírta, mennyire van szüksége péntektől péntekig, aztán így szölt a feleségéhez:

— Ennyi kell nekünk pontosan egy hétre. Ha látod, hogy mar ennyi haszon van, zárd be az üzletet, akár mindjárt a hét első napján is és ne nyisd ki, csak a következő héten. A többi zsidó boltosoknak is élniök kell...

„JÓ ÜNNEPET...”

Jicchok Joel Linecky, a tréfaíró meglátogatott egy gazdag embert, akitől valami szivességet kért. Mikor eltávozott, így köszönt: „Jó ünnepet!” — „Hiszen nincs ma semmiféle ünnepe?” — csodálkozok a házigazda. Mire Linecky mosolyogva felelt: „Ha én elmegyek, ez már ünnepe Önek...”

CHALUKA ÉS CHALUCA

Egy pesti zsidó lapban a következő hírcske állott:

Denunciálja fiát, mert „chalukát” vett felségül. Ternovo Krivában történt a következő eset. Egy ottani zsidónak cionista fia, aki chachsarát végzett, felségül akart venni egy chalukát és Palesztinába vándorolni. Az apja azonban azt akarta, hogy hozományos lányt vegyen felségül és ezért feljelentette fiát, hogy ki akar vándorolni Palesztinába s így akarja kikerülni a besoroztatását.

Miért haragszik hát ez az apa? Amiért a fia egy „chalukát” akar elvenni? Hiszen a chaluka biztos életjáradékot jelent. Az apa talán azért haragszik, mert a leánytól kevés a „chaluka”? Végeredményben egy chalucáról lehet szó. Csak az illető zsidó szerkesztő ur nem ismeri ezt a szót és a chaluka szöből kivágta a magas c-t és egy k betűt tet helyébe. A chaluka pedig egészen mást jelent. A szegény palesztinai zsidók életjáradékát. De lehet, hogy a szerkesztő ur öregember és többre becsül egy kis chalukát, a legszebb és legfiatalabb — chalucánál is.

KIBÖL NEM LEHET „FIHRER...”

Egy romániai antiszemita irányban haladó politikus felkereste a csodarábbit és megkérdezte tőle, hogy miképpen lehet belőle „Fihrer” (Führer)?

— Sehogy! — szölt a rabbi válasza. Denn von ein o kann werden ein 6-er. und ein 9-er. Aber ein „fihrer” (4-es) kann nie werden.

EGY NÉMET ZSIDÓ IMÁJA

Erhalte Ewige Hitler, erhalte Göring, erhalte Göbbels Röhm hast Du schon erhalten.

PASZTOR-NYOMDA, ORADEA